

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 6 JULI 2012 BETREFFENDE HET LOKAAL CULTUURBELEID, HET DECREET VAN 10 MAART 2003 OVER DE SUBSIDIËRING VAN HET SOCIAAL-CULTUREEL VOLWASSENENWERK EN HET DECREET VAN 23 JUNI 2023 TOT STRUCTURELE SUBSIDIËRING VAN KERNORGANISATIES OM DE DIGITALE TRANSFORMATIE VAN DE CULTUURSECTOR AAN TE STUREN EN TOT OPHEFFING VAN HET PARTICIPATIEDECREET VAN 18 JANUARI 2008

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet heeft drie doelstellingen:

1) Optimalisatie en heroriëntering van het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid

In het kader van een heroriëntering van het participatiebeleid, worden verschillende subsidielijnen uit, ten eerste, het decreet van 18 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport en, ten tweede, het decreet van 6 juli 2012 betreffende het Lokaal Cultuurbeleid overgeheveld naar andere decretale kaders. Voor wat betreft het eerste decreet geeft dit aanleiding tot een opheffing van het decreet. Voor wat betreft het tweede decreet blijven enkel de bepalingen met bijkomende richtlijnen voor de gemeentelijke cultuurraden behouden. Voorliggend ontwerp van decreet regelt deze aanpassingen aan beide decreten. Waar nodig worden ook de nodige overgangsbepalingen voorzien.

2) Het UiTwisselingsplatform

Daarnaast wijzigt voorliggend ontwerp ook het decreet van 23 juni 2023 tot subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen. Ten eerste worden, in het kader van een heroriëntering van het participatiebeleid, de opdrachten van de participatieinstelling voor de vernieuwing en verdieping van de participatie van kansengroepen (vandaag toegekend aan Demos), ondergebracht bij publiq. Ten tweede wordt een rechtsgrond gecreëerd voor de werking van het UiTwisselingsplatform bij publiq. Via dit platform worden data over het vrijetijdsaanbod in verbinding gebracht met de vraag vanuit de participant. Op termijn is er ook ruimte voor de uitwisseling van data uit andere domeinen (vb. cultuur- en jeugdinfrastructuur).

3) Wijziging van het decreet van 10 maart 2023 over de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk

Er wordt decretaal bepaald dat de Vlaamse Regering het vooropgestelde subsidiebedrag eenzijdig kan bijstellen wegens beleidswijzigingen of besparingsmaatregelen.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

A.1 Optimalisatie en heroriëntering van het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid

Situering van het participatiebeleid

- Het decreet van 18 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport (verder het Participatiedecreet genoemd) is een flankerend en stimulerend decreet en gaat daarbij uit van twee centrale uitgangspunten:

- 1) Een hefboom zijn voor meer gemeenschapsvorming en meer kansen voor het grote publiek om van cultuur, jeugdwerk en sport te kunnen proeven.
- 2) Een stevige partner zijn voor kansengroepen.

Het Participatiedecreet heeft de volgende doelstellingen:

- 1) Het Participatiedecreet stelt participatie, in zijn verschillende dimensies, steeds als eerste en belangrijkste aandachtspunt;
- 2) Het Participatiedecreet werkt aanvullend en ondersteunend voor de sectoraal georganiseerde decreten en beleidsvoering in de domeinen Cultuur, Jeugd en Sport;
- 3) Het Participatiedecreet werkt sectoroverschrijdend en beperkt zich niet tot ofwel het cultuur-, ofwel het jeugd-, ofwel het sportbeleid;
- 4) Het Participatiedecreet biedt een combinatie van ondersteuningsmaatregelen en omvat het structureel inbedden van de beleidsaandacht voor een aantal specifieke doelgroepen, de verankering van enkele specifieke en sectoroverschrijdende participatie-instellingen en het creëren van een subsidiekader voor vernieuwing rond participatie.

Het Participatiedecreet voorziet op dit moment nog volgende subsidie-instrumenten:

- 1) Structurele subsidies aan participatie-instellingen voor enerzijds de verhoging en verbreding van de participatie en anderzijds de vernieuwing en verdieping van de participatie van kansengroepen;
- 2) Structurele subsidies aan verenigingen met een specifieke opdracht met betrekking tot het verenigingsleven;
- 3) Structurele subsidies aan een vereniging ter bevordering van de culturele en sportieve participatie van gedetineerden;
- 4) Structurele subsidies aan gevangenisbibliotheken;
- 5) Projectsubsidies voor projecten ter bevordering van de participatie van kansengroepen in cultuur, jeugdwerk of sport;
- 6) Structurele subsidies voor lokale netwerken voor de bevordering van de vrijetijdsparticipatie van personen in armoede;
- 7) Structurele subsidies voor hobbyverenigingen voor de landelijke en op participatie gerichte activiteiten.

Situering van het lokaal cultuurbeleid

- Het decreet van 6 juli 2012 betreffende het Lokaal Cultuurbeleid (verder het decreet Lokaal Cultuurbeleid genoemd) verving het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid. Vanwege het Planlastendecreet moest de Vlaamse overheid diverse sectorale

decreten aanpassen aan de nieuwe, vereenvoudigde werkwijze met betrekking tot plan- en rapporteringsverplichtingen voor lokale besturen.

Het decreet Lokaal Cultuurbeleid bestendigde het gevoerde beleid, maar ging een stap verder door lokale besturen nog meer verantwoordelijkheid te geven om het beleid op maat in te vullen. Het decreet zorgde voor een vereenvoudiging van de regelgeving door zich te conformeren aan de regels van het Planlastendecreet.

Het decreet Lokaal Cultuurbeleid stelde volgende doelstellingen voorop:

- 1) Aanpassing aan het Planlastendecreet;
- 2) Een integraal cultuurbeleid op gemeentelijk vlak stimuleren door gemeentebesturen een grote beleidsruimte te geven en hen te responsabiliseren voor hun cultuurbeleid;
- 3) Kwaliteitsbevorderend werken door dynamiek en vernieuwing te stimuleren;
- 4) De aandacht voor een duurzaam cultuurbeleid op gemeentelijk vlak vergroten, met bijzondere aandacht voor de openbare bibliotheek en het cultuurcentrum;
- 5) De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden behouden;
- 6) Voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad een aparte regeling voorzien;
- 7) De subsidiëring van de organisaties met een specifieke opdracht op elkaar afstemmen;
- 8) Conform het witboek Interne Staatshervorming de bevoegdheden die de provincies in de toekomst nog zullen kunnen uitvoeren, decretaal verankeren.

Het decreet Lokaal Cultuurbeleid voorziet momenteel nog volgende subsidie-instrumenten:

- 1) Structurele subsidies aan organisaties met een specifieke opdracht, voor enerzijds de ondersteuning van gemeenten bij de digitale uitdagingen van hun cultuurbeleid en anderzijds voor voorzieningen voor bijzondere doelgroepen;
- 2) Werkingssubsidies voor gemeenten in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad voor de uitvoering van het cultuurbeleidsplan;
- 3) Werkingssubsidies voor gemeenten in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad voor de organisatie van de gemeentelijke, Nederlandstalige openbare bibliotheek;
- 4) Een subsidie aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

A.2 Het Uitwisselingsplatform

Situering van het beleid inzake de digitale transformatie van de cultuursector

In het regeerakkoord 2019-2024 kondigde de Vlaamse Regering aan dat de digitalisering van de cultuursector een aandachtspunt blijft:

"We voeren een éénduidig beleid dat versnippering tegengaat, meerwaarde biedt aan de cultuuraanbieder- en gebruiker en werkt in een gezond businessmodel."
(Regeerakkoord p. 173)

De beleidsnota Cultuur 2019-2024 wil een performante digitale culturele sector stimuleren (SD D.3). In OD D.3.1 (digitale innovatie stimuleren via samenwerking, kruisbestuiving en professionalisering) wordt dit als volgt gesteld:

"Digitale transformatie impliceert een complete verandering van cultuurproductie (over creatie en verspreiding tot consumptie). Om de voordelen van digitalisering optimaal te benutten, moeten culturele organisaties continu innoveren, en daarbij

de behoeften van gebruikers vooropstellen. Digitale culturele content moet vindbaar zijn en efficiënt worden beheerd. Daarnaast roept digitalisering ook nieuwe ethische vraagstukken op. Om de gedeelde uitdagingen aan te kunnen gaan, zal ik ervoor zorgen dat cultuur meegenomen wordt in het geïntegreerd plan voor de verdere digitalisering in Vlaanderen (RA, p. 45). Ik geef mijn administratie de opdracht om strategisch beleid rond de digitale transformatie van de cultuursector i.s.m. VIAA, publiek en Cultuurconnect te operationaliseren (RA, p. 128) en daarbij initiatieven te ontwikkelen met een concrete en meetbare output en maatschappelijke meerwaarde. Ik wil hierbij een balans zoeken tussen korte en middellange termijn acties binnen de werven 'digitale infrastructuur', 'digitale content', 'digitale innovatie' en 'digitale competenties' om zo tijdens deze regeerperiode stappen vooruit te zetten." (Beleidsnota Cultuur p. 27)

Het UiTwisselingsplatform draagt bij aan de realisatie van dergelijke performante digitale culturele sector.

A.3. Wijziging van het decreet van 10 maart 2023 over de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk

In een ontwerpversie van het besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 10 maart 2023 over de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk was opgenomen dat, conform de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, de Vlaamse Regering het vooropgestelde subsidiebedrag eenzijdig kan bijstellen wegens beleidswijzigingen of besparingsmaatregelen.

De Raad van State merkte in haar advies 74.208/1/V van 30 augustus 2023 (randnummers 3.3.1 tot 3.3.4) op dat deze regeling slechts doorgang kan vinden nadat de Vlaamse Regering in het decreet van 10 maart 2023 wordt gemachtigd om het vooropgestelde subsidiebedrag eenzijdig bij te stellen.

Er wordt daarom nu decretaal bepaald dat de Vlaamse Regering het vooropgestelde subsidiebedrag eenzijdig kan bijstellen wegens beleidswijzigingen of besparingsmaatregelen. Door deze bepaling wordt tegemoetgekomen aan dat advies van de Raad van State.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Optimalisatie en heroriëntering van het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid

Het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 stelt de ambitie voorop om blijvend in te zetten op de verbreding en verdieping van de vrijetijdsparticipatie van alle Vlamingen. De beleidsnota Cultuur 2019-2024 (Parl. St. VI. Parl. 2019-20, nr. 123/1) bevestigt deze ambitie, maar geeft tegelijk aan de beleidskaders en reglementering te zullen afstemmen op recente evoluties in de sector, door middel van een optimalisatie van het Participatiedecreet. De resterende subsidielijnen uit het decreet Lokaal Cultuurbeleid worden meegenomen in deze oefening.

Bij deze optimalisatie en heroriëntering van het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid wordt uitgegaan van de volgende drie krachtlijnen:

1. *Vrijetijdsparticipatie als opdracht van de verschillende ministers en beleidsdomeinen*

Het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid bevatten tal van subsidielijnen om, in brede zin, vrijetijdsparticipatie te stimuleren. Het was de verdienste van het Participatiedecreet dat het, bij zijn inwerkingintreding in 2008, over de beleidsdomeinen heen expliciete aandacht voor

vrijtijdsparticipatie op de agenda zette en een aantal methodieken en instrumenten ingang deed vinden. Vijftien jaar later stellen we vast dat participatie verankerd is binnen verschillende sectordecreten, hetzij binnen cultuur, hetzij binnen andere beleidsdomeinen. Het illustreert dat men participatiebeleid beschouwt als een kernopdracht van de verschillende ministers en beleidsdomeinen. Het is dan ook aangewezen om de methodieken en instrumenten die hun nut hebben bewezen een plaats te geven binnen deze sectordecreten.

2. *Minder versnippering, meer focus en impact*

Momenteel voorzien het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid in tal van zeer uiteenlopende subsidielijnen. In sommige gevallen zijn de middelen die hiertegenover staan eerder beperkt. Daarnaast is soms ook sprake van overlap met andere subsidielijnen. Bovendien zijn er tal van steunpunten en organisaties, erkend en gesubsidieerd vanuit deze decreten, die overheden en actoren op het terrein ondersteunen. Soms werken ze vanuit dezelfde doelstellingen en zijn er raakvlakken in hun opdrachten. Die versnippering in het landschap willen we aanpakken.

3. *Lokale besturen als regisseurs van het participatiebeleid*

Lokale besturen zijn de logische regisseur van een doelgericht participatiebeleid. Ze staan het dichtst bij de burger en hebben het beste zicht op de uitdagingen die zich lokaal stellen op het gebied van vrijtijdsparticipatie. Het beleid wil de lokale besturen dan ook ten volle ondersteunen in die regierol, enerzijds door subsidielijnen, waar relevant, te focussen op lokale besturen, anderzijds door de ondersteunende actoren uit de bovenbouw ook een duidelijke rol te geven in het ondersteunen van lokale besturen via kennis en expertise op vlak van vrijtijdsparticipatie. Om het Vlaamse beleid zo sterk mogelijk te ontplooien in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wordt een specifiek hoofdstuk toegevoegd aan het Bovenlokaal Cultuurdecreet voor de betrokken (sectorale) middelen.

In het kader van deze optimalisatie- en heroriënteringsoefening werd de mogelijkheid onderzocht om het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid op te heffen. Daarbij werd per subsidielijns nagegaan welke optie te verkiezen is.

1. Overhevelen naar een ander Vlaams beleidsveld of -domein

- De Rode Antraciet wordt momenteel gesubsidieerd op basis van het Participatiedecreet. Vermits de coördinatie van de Vlaamse hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden behoort tot het beleidsveld Justitie en Handhaving, wordt de ondersteuning van De Rode Antraciet ondergebracht binnen dit beleidsveld. Via medeondertekening van de beheersovereenkomst met De Rode Antraciet door de ministers van Cultuur en Sport blijft structurele afstemming en samenwerking gegarandeerd. De overheveling gaat in op 1 januari 2024.

- De huidige opdrachten van de volgende drie verenigingen met een specifieke opdracht zullen worden opgenomen door andere beleidsvelden, namelijk:

- Samen:
Samen (de 'Verenigde Verenigingen') is een belangenbehartiger van middenveldorganisaties. De vzw ontvangt een jaarlijkse projectsubsidie vanuit het beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie (in casu Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken) om het Charter tussen de Vlaamse Regering en 'de Verenigde Verenigingen' 2020-2024 uit te voeren.

De specifieke opdracht van Samen in het kader van het Participatiedecreet wordt opgenomen in de bestaande overeenkomst met Verenigde Verenigingen van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken. De overheveling gaat in op 1 januari 2025.

- Vlaams Netwerk tegen Armoede:
De algemene werking van het Vlaams Netwerk wordt gesubsidieerd vanuit het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin via artikel 11, 12, 13, 14 en 15 van het decreet van 21 maart 2003 betreffende de armoedebestrijding, gewijzigd bij het decreet van 18 juli 2008. Via het Participatiedecreet werd een bijkomend personeelslid gesubsidieerd dat ervoor zorgt dat voor cultuur, jeugd en sport overleg plaatsvindt met personen in armoede en dat deelname garandeert aan het Permanent Verticaal ArmoedeOverleg (VPAO) met de ministers bevoegd voor jeugd, cultuur en sport. Daarnaast wordt dit personeelslid eveneens betrokken bij de werking van Demos en de lokale netwerken vrijetijdsparticipatie.

Deze subsidielijn wordt ondergebracht binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en deze specifieke opdracht wordt in hun bestaande overeenkomst met het Netwerk tegen Armoede opgenomen. Afstemming tussen beide beleidsdomeinen wordt voorzien. De overheveling gaat in op 1 januari 2024.

- LEVL:
LEVL fungeert als de nieuwe participatieorganisatie binnen het integratie- en inburgeringsbeleid, en is eveneens de rechtsopvolger van het Minderhedenforum. LEVL wordt daarnaast gesubsidieerd als een vereniging met een specifieke opdracht m.b.t. het verenigingsleven in het kader van het Participatiedecreet.

Deze subsidielijn wordt ondergebracht binnen het beleidsveld Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering en deze specifieke opdracht wordt opgenomen in hun bestaande overeenkomst met LEVL. Er wordt afstemming voorzien tussen beide beleidsdomeinen. De overheveling gaat in op 1 januari 2024.

2. Onderbrengen in een ander cultuurdecreet

- Er werd beslist om volgende subsidielijnen uit het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid op te nemen in het ontwerp van Bovenlokaal Cultuurdecreet:

- 1) uit het Participatiedecreet:
 - o de subsidielijn lokale netwerken voor de bevordering van de vrijetijdsparticipatie van personen in armoede, waarbij deze worden omgevormd naar bovenlokale netwerken;
- 2) uit het decreet Lokaal Cultuurbeleid:
 - o werkingssubsidies voor gemeenten in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad voor de uitvoering van het cultuurbeleidsplan;
 - o werkingssubsidies voor gemeenten in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad voor de organisatie van de gemeentelijke Nederlandstalige openbare bibliotheek;
 - o een subsidie aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

- Daarnaast werd beslist om volgende subsidielijnen op te nemen in het ontwerp van decreet tot subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen:

- 1) De subsidielijn vermeld in de artikelen 3 en 4 van het Participatiedecreet (subsidie inzake communicatie- en informatiedienstverlening) – toegekend aan publiek in artikel 4 van het decreet tot subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen;
- 2) De subsidielijn vermeld in de artikelen 10 en 11 van het Participatiedecreet (subsidie inzake vernieuwing en verdieping van de participatie van kansengroepen) – toegekend aan publiek in artikel 4 van het decreet tot subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen (via artikel 11 van voorliggend ontwerp van decreet dat het oorspronkelijke artikel 4 op dit punt wijzigt);
- 3) De subsidielijn vermeld in de artikelen 20 en 21 van het decreet Lokaal Cultuurbeleid (ondersteuning van het integraal lokaal cultuurbeleid) – toegekend aan Cultuurconnect in artikel 6 van het decreet tot subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen.

- Het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk, de vierde vereniging met een specifieke opdracht, werd verankerd in het (nieuwe) decreet van 23 juni 2023 over het gecoördineerd Vlaams vrijwilligersbeleid. Zowel verenigingen als lokale besturen kunnen bij het steunpunt terecht voor advies over o.a. de Vrijwilligerswet en onkostenvergoedingen. Het steunpunt is ook partner in het gecoördineerde Vlaams vrijwilligersbeleid van de Vlaamse Regering.

3. Stopzetten van een subsidielijn wegens niet meer doelmatig

Via voorliggend ontwerp van decreet worden een aantal overgebleven subsidielijnen uit het Participatiedecreet opgeheven.

- Participatieprojecten

De Vlaamse overheid subsidieerde jaarlijks participatieve projecten die kansengroepen op weg helpen naar het cultuur-, jeugdwerk- of sportaanbod, of initiatieven die uitgaan van kansengroepen. Met ingang van 1 januari 2020 werden geen nieuwe aanvraagrondes van de projecten ter bevordering van de participatie van kansengroepen in cultuur, jeugdwerk of sport meer ingericht. Organisaties die in het verleden gebruik maakten van deze subsidielijn werden al geïnformeerd over andere bestaande subsidielijnen. Ook binnen het geactualiseerde horizontaal Integratie- en Gelijke Kansenbeleidsplan zijn diverse initiatieven opgenomen die kunnen bijdragen aan de participatie van kansengroepen.

- Hobbyverenigingen

Het Participatiedecreet voorziet in een subsidielijn voor hobbyverenigingen met een landelijke werking. Een hobbyvereniging wordt hierbij gedefinieerd als "een vereniging waarbinnen op een georganiseerde wijze en in groepsverband een vrijetijdsbesteding wordt beoefend". Deze omschrijving is zeer ruim te interpreteren en zorgt daardoor voor een potentieel erg brede instroom van verenigingen. De evidentie voor de subsidiëring van deze organisaties binnen de huidige opdracht van het Departement Cultuur, Jeugd en Media is achterhaald en de subsidielijn wordt geschrapt.

4. Nog te beslissen

Voor volgende subsidielijnen wordt nog gezocht naar een adequate oplossing:

- De gevangenisbibliotheken

De Vlaamse overheid voorziet in de mogelijkheid om de reguliere bibliotheekwerking van de lokale openbare bibliotheken uit te breiden naar de gevangenissen op hun grondgebied door het afsluiten van convenanten tussen de

Vlaamse overheid en de gemeenten met een gevangenis. Deze worden geconcretiseerd in afsprakennota's tussen gevangenisdirecties en de gemeenten. Gemeenten met zo'n convenant en afsprakennota kunnen ook een subsidie aanvragen om de gevangenisbibliotheek te digitaliseren via de installatie van RFID (Radio Frequentie Identificatie).

- De voorzieningen voor bijzondere doelgroepen (Luisterpuntbibliotheek, Zorgbib, Transkript, Blindenzorg Licht en Liefde).

- **Luisterpuntbibliotheek**
Luisterpuntbibliotheek is de Vlaamse openbare bibliotheek voor personen met een leesbeperking (blind, slechtziend, fysieke beperking, afasie, dyslexie). Iedereen die niet of moeilijk gewone gedrukte boeken kan lezen, kan bij Luisterpunt terecht voor boeken in aangepast leesformaat (luisterboeken en brailleboeken).
- **Zorgbib Rode Kruis-Vlaanderen**
De Zorgbib is een bibliotheekvoorziening voor langdurige zieken en personen die verblijven in een rustoord, een rust- en verzorgingstehuis of een ziekenhuis. Via de inzet van vrijwilligers wordt ook ingezet op het sociale aspect (kort bezoek, een gesprekje of een ontspannende activiteit met patiënten en bewoners).
- **Blindenzorg Licht en Liefde en Transkript**
Het betreft productiecentra van lectuur in aangepaste leesvormen, zoals brailleboeken, luisterboeken, luisterkranten en luistertijdschriften.

Om voldoende tijd te voorzien om ook voor deze subsidielijnen een oplossing te vinden, wordt in dit ontwerp voorzien dat beide subsidielijnen van kracht blijven tot en met 31 december 2025.

Wijzigingen aan het decreet van 23 juni 2023 tot structurele subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen

De digitalisering van de cultuursector is als aandachtspunt opgenomen in het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024. Om een invulling te geven aan deze doelstelling werkt het departement CJM sinds 2020 samen met Digitaal Vlaanderen een aanpak uit voor de digitale transformatie van de cultuursector. Het beleidskader geeft aan hoe om te gaan met de uitdagingen en effecten die digitale technologie aan de cultuursector stelt en schetst een visie op hoe het bewaren, verspreiden en voor een breed publiek beschikbaar maken van culturele content kan worden gestimuleerd in een omgeving die onder invloed van nieuwe technologieën digitaliseert.

Vanuit het relanceplan werd het programma 'Doelgericht Digitaal Transformeren' naar voor geschoven als prioriteit. Dit project is een eerste belangrijke stap in de operationalisering van de digitale transformatie. Door de brede waaier van het culturele aanbod te verbinden met geïnteresseerde participanten wordt de vrijetijdsparticipatie verhoogd en een impuls gegeven aan een datagedreven beleid. Data is immers de grondstof voor de digitale transformatie. Standaardisering zorgt ervoor dat data kunnen stromen. Door het werken met standaarden voor de digitale gegevensontsluiting wordt de informatie voor alle partijen toegankelijk en wordt het hergebruik van data geoptimaliseerd.

Om een digitale transformatie mogelijk te maken moeten de burgers hier klaar voor zijn en moet de oplossing aandacht hebben voor een geïntegreerde ervaring. Een antwoord hierop bestaat uit een interoperabel ecosysteem dat verschillende databronnen verbindt en wat de gebruikerservaring verbetert. Vaak is de

beschikbare data bij de individuele aanbieders beperkt en van lage kwaliteit en slaagt men er hierdoor niet in om hun (potentiële) klanten de beste service te geven. Daardoor blijft de burger verstoken van minstens twee zaken, waarop we met dit platform willen inzetten:

a) Het optimaliseren van de gebruikerservaring

Dit is de einddoelstelling waarbij het beleid in eerste instantie focust op de onderliggende voorwaarde, namelijk de creatie van een open cultureel ecosysteem. Het beleidskader met betrekking tot de digitale transformatie van de cultuursector heeft met andere woorden als doelstelling om maatschappelijke meerwaarde te creëren door het stimuleren van digitale innovatie.

b) Aanbevelingen voor nieuw aanbod

Het samenbrengen van culturele diensten of producten op een centrale plaats biedt als voordeel voor de eindgebruiker dat nieuwe/extra producten kunnen aangeraden worden die aansluiten bij zijn profiel, zoekgedrag of aankoopgedrag, zonder vast te zitten in de silo's van individuele aanbieders. Op die manier verhoogt de relevantie van wat aangeboden wordt en kan de participant nieuwe dingen ontdekken.

Daarnaast zal een datagedreven aanpak ook een belangrijke meerwaarde genereren voor de cultuursector zelf in functie van bijvoorbeeld procesoptimalisatie en het bereiken van (nieuwe) doelgroepen.

De transversale werking van publiek en de ervaring die publiek opgebouwd heeft, vormen goede uitgangspunten om het beheer van dergelijk datagedreven, digitaal ecosysteem aan hen over te dragen.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Optimalisatie en heroriëntering van het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid

- Om het Participatiedecreet en het decreet betreffende het Lokaal Cultuurbeleid te optimaliseren en te heroriënteren, heeft de Vlaamse Regering de resterende subsidielijnen uit beide decreten ofwel overgeheveld naar andere beleidsdomeinen en -velden, ofwel opgenomen in een ander bestaand, hernoemd of nieuw cultuurdecreet of afgeschaft. Voor wat betreft het eerste decreet geeft dit aanleiding tot een opheffing van het decreet. Voor wat betreft het tweede decreet blijven enkel de bepalingen met bijkomende richtlijnen voor de gemeentelijke cultuurraden behouden. Voorliggend ontwerp van decreet regelt deze aanpassingen aan beide decreten. Om ervoor te zorgen dat ook nog over de resterende subsidielijnen binnen een redelijke tijd een definitieve beslissing wordt genomen, voorziet het ontwerp van decreet dat beide subsidielijnen van kracht blijven tot en met 31 december 2025.

Wijzigingen aan het decreet van 23 juni 2023 tot structurele subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen

- In het kader van de relancemaatregelen stimuleerde de Vlaamse Regering de digitale transformatie van de cultuursector. Op 16 juli 2021 gaf ze goedkeuring aan de principes voor de operationalisering van het project 'Doelgericht Digitaal Transformeren' (VR 2021 1607 VV DOC.0112/1BIS). Vanuit de relancemiddelen werd hiervoor in totaal 5 miljoen euro voorzien. Dit project levert het UiTwisselingsplatform op dat een belangrijke impuls geeft aan de cultuursector op het gebied van een data gedreven aanpak door bij te dragen aan:

- Optimaliseren van de gebruikerservaring

- Verhogen van de digitale participatie
- Ondersteunen van de digitale transformatie van het cultuur ecosysteem
- Verbinden van verschillende initiatieven binnen de culturele sector in een netwerk
- Gedecentraliseerd databeheer en opzet voor doorgedreven data-analyses

Via dit ontwerp van decreet wordt een rechtsgrond gecreëerd voor de exploitatie van het UiTwisselingsplatform door publiek dat de basis vormt voor een datagedreven ecosysteem. Dit ontwerp van decreet voorziet in de mogelijkheid tot subsidiëring van deze exploitatie. Daarnaast verankert dit ontwerp van decreet de essentiële elementen inzake de verwerking van persoonsgegevens die zal plaatsvinden bij de exploitatie van het platform. De beste manier om de uitdagingen aan te gaan en het potentieel van digitale innovatie te realiseren is immers via het opzetten van een ecosysteem waarin alle partijen samenwerken om de gezamenlijke doelen te realiseren. Deze aanpak kadert in de visienota 'Een slagkrachtige cultuursector in digitale tijden' die een coherent strategisch kader en een collectieve aanpak schetst om de digitale transformatie van de cultuursector te stimuleren en te versnellen (VR 2022 2312 DOC.1582/1BIS en VR 2022 2312 DOC.1582/2BIS).

Impactanalyse

Maatschappelijke impact

- Het Participatiedecreet heeft ertoe bijgedragen dat de participatie binnen verschillende sectordecreten, hetzij binnen cultuur, hetzij binnen andere beleidsdomeinen werd verankerd. Dit illustreert dat men participatiebeleid beschouwt als een kernopdracht van de verschillende ministers en beleidsdomeinen. Het is dan ook aangewezen om de methodieken en instrumenten die hun nut hebben bewezen een plaats te geven binnen deze sectordecreten.

Momenteel voorzien het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid in tal van zeer uiteenlopende subsidielijnen. De Vlaamse Regering wil die versnippering in het landschap aanpakken. Ze gaat voor een beperkter aantal subsidielijnen, maar met voldoende slagkracht en impact en minimale planlast. Deze heroriëntering van het participatiebeleid is geen besparingsoperatie: de subsidielijnen worden telkens overgedragen met de corresponderende budgetten. De Vlaamse Regering wil de middelen efficiënter en effectiever inzetten om de vrijetijdsparticipatie verder te verbreden en te verdiepen. Ook bakent ze de doelstellingen en opdrachten van de ondersteunende actoren uit de bovenbouw scherper af en stemt ze deze beter op elkaar af, in lijn met de voorziene efficiëntieoefening (cf. Vlaams Regeerakkoord).

- De samenleving 'digitaliseert' in toenemende mate. Het UiTwisselingsplatform heeft als doel om gegevens te delen en op die manier de ontwikkeling van nieuwe diensten en producten ten dienste van de participant te ondersteunen door het maximaal hergebruik van data te stimuleren.

Armoedetoets

De opheffing van het Participatiedecreet van 18 januari 2008 is onderhevig aan een armoedetoets, concreet met betrekking tot volgende subsidielijnen:

- De subsidielijne lokale netwerken voor de bevordering van de vrijetijdsparticipatie van personen in armoede.
- De subsidielijne structurele subsidiëring van een participatie-instelling om de verdieping en de vernieuwing van de participatie van kansengroepen te realiseren.

Vermits de subsidielijn "lokale netwerken" naar het Bovenlokaal Cultuurdecreet wordt overgeheveld, werd de armoedetoets voor die subsidielijn al als bijlage bij het ontwerp van het Bovenlokaal Cultuurdecreet gevoegd.

Vermits de subsidielijn "structurele subsidiëring van een participatie-instelling" werd overgeheveld naar het decreet over de structurele subsidiëring van kernorganisaties digitale transformatie, wordt een aparte armoedetoets als bijlage bij het voorliggende ontwerp van decreet gevoegd. Het beleidsparticipatief traject van de laatste armoedetoets werd afgewerkt in september 2023. De armoedetoets, inclusief het advies van Netwerk tegen Armoede, werd als bijlage aan de memorie van toelichting toegevoegd bij de tweede principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering. De concrete repliek op het eindadvies van Netwerk tegen Armoede wordt in de memorie van toelichting behandeld onder "C. Totstandkomingsprocedure".

Impact op de grondrechten en het gelijkheidsbeginsel

Het voorliggende ontwerp van decreet heeft geen specifieke impact op de grondrechten en het gelijkheidsbeginsel.

Budgettaire impact

- De opheffing van het Participatiedecreet en de wijziging van het decreet Lokaal Cultuurbeleid heeft slechts een minimale budgettaire impact. Uitgangspunt is immers dat, als een bepaalde subsidielijn wordt ondergebracht binnen een ander decretaal kader, ook de corresponderende middelen worden overgeheveld.¹

- De invoering van de mogelijkheid tot subsidiëring van het UiTwisselingsplatform heeft op zichzelf geen budgettaire impact. Het maximale bedrag dat in het betreffende jaar kan worden aangewend voor de uitvoering van dit decreet wordt bepaald in de uitgavenbegroting van de Vlaamse Regering, die het Vlaams Parlement jaarlijks goedkeurt.

Kind-en jongereneffectenrapport (JoKER)

Volgens de overgangsregeling wordt de JoKER in afwachting van de inwerkingtreding van het nieuwe Jeugddecree integraal hieronder geïntegreerd.

Situering

In het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 stelt de Vlaamse Regering de ambitie voorop om blijvend in te zetten op de verbreding en verdieping van de vrijetijdsparticipatie van alle Vlamingen. In de Beleidsnota Cultuur 2019-2024 bevestigt de minister deze ambitie, maar geeft tegelijk aan de beleidskaders en reglementering te zullen afstemmen op recente evoluties in de sector. Dit gebeurt door middel van een optimalisatie en heroriëntering van het Participatiedecreet, in het huidige beleid rond vrijetijdsparticipatie de decretale basis voor de flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport.

Bijgevolg werd in uitvoering van de Beleidsnota Cultuur een optimalisatie- en heroriënteringsoefening voor het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid opgestart, waarbij wordt uitgegaan van de volgende drie krachtlijnen:

- 1) Vrijetijdsparticipatie als opdracht van de verschillende ministers en beleidsdomeinen
- 2) Minder versnippering, meer focus en impact

¹ Zie document VR 2023 0707 DOC.0843/4 voor een overzicht van de subsidiebedragen 2023 en 2024, met de begrotingsartikels, voor de betrokken subsidielijnen.

3) Lokale besturen als regisseurs van het participatiebeleid

Daarin hanteert het voorliggend ontwerp van decreet twee grote beleidsdoelstellingen:

- 1) De optimalisatie en heroriëntering van het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid. In dit traject worden de verschillende subsidielijnen van deze twee decreten overgeheveld naar andere decretale kaders. De concrete heroriëntering van elke subsidielijn wordt gedetailleerd toegelicht onder "B. Inhoud – Probleemstelling en omgevingsanalyse" (zie supra).
- 2) De wijzigingen aan het decreet van 23 juni 2023 tot structurele subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen. Concreet omvat deze subsidiëring:
 - De structurele subsidiëring van drie kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen: publiq, meemoo en Cultuurconnect. Ook vindt er na afloop van de huidige beleidsperiode van Demos op 1 januari 2025 een overdracht plaats van dit takenpakket. Publiq dient uiterlijk op 15 juni 2024 een aanvraag in om dit takenpakket over te nemen.
 - De creatie van een rechtsgrond voor de exploitatie van het UiTwisselingsplatform door publiq. Enerzijds voorziet dit ontwerp van decreet in de mogelijkheid tot subsidiëring van deze exploitatie. Anderzijds verankert dit ontwerp van decreet de essentiële elementen inzake de verwerking van persoonsgegevens die zal plaatsvinden bij de exploitatie van het platform.

Doelstelling, doelgroep en effecten

Het voorliggend ontwerp van decreet richt zich in de eerste plaats tot vrijetijdsorganisaties en hun ondersteuning, met publiq, Demos, meemoo, Cultuurconnect als rechtstreekse belanghebbenden – en in de tweede lijn de organisaties die door deze kernspelers worden ondersteund in het kader van digitale transformatie. Een van de doelstellingen van digitale transformatie is echter om cultuur- en vrijetijdsparticipatie van onder andere kinderen en jongeren te stimuleren en te faciliteren. Niet alleen zijn publiq en Demos vanuit het Participatiedecreet de bevoorrechte, transversale partners in de bevordering van vrijetijdsparticipatie in cultuur, jeugdwerk en sport, kinderen en jongeren zijn ook een van de doelgroepen voor hun concrete dienstverlening. Zo beheert publiq naast UiTinVlaanderen nog twee publiekskanalen voor de communicatie over cultuur en vrije tijd: UiTX, het jongerenmerk voor deelnemers tussen 16 en 26 jaar, en UiTmetVlieg, gericht op gezinnen met kinderen tot 12 jaar. Ook Demos besteedt specifieke aandacht aan kinderen en jongeren via intersectionele programma's zoals het Actieonderzoek jeugdwerk en sociale integratie en Opgroeien in superdiversiteit. Daarnaast zal het UiTwisselingsplatform ook beschikbaar zijn voor kinderen en jongeren.

De combinatie van deze factoren maakt dat dit ontwerp van decreet impact heeft op de leefwereld van kinderen en jongeren, en in het bijzonder raakt aan twee basisrechten geformuleerd in het Kinderrechtenverdrag: het recht op vrije tijd, spel en deelname aan culturele en artistieke activiteiten enerzijds (Art. 31), en de privacy, (cyber)veiligheid en bescherming van kinderen tegen schadelijk materiaal anderzijds (Art. 17). In de context van digitalisering preciseert het Kinderrechtencommissariaat dit laatste aandachtspunt in hun standpunt ten opzichte van de Visienota 'Digisprong' in het onderwijs (2021). Daarin stelt men dat digitalisering ook impact heeft op kinderrechten zoals het recht op fysieke en psychische integriteit, waardoor cyberveiligheid en de aanpak van cyberpesten steeds moeten worden meegenomen in contexten van digitalisering en digitale transformatie.

Aanvullend benoemt het European Network of Ombudspersons for Children (ENOC) in hun aanbevelingen rond de rechten van kinderen in de digitale sfeer (2019) het belang van zowel privacy als participatie in digitale omgevingen. Enerzijds is de digitale wereld in de huidige maatschappij een vast onderdeel van de leefwereld van het kind en hebben kinderen en jongeren ook het recht om hier volwaardig aan deel te nemen. Om die reden is het belangrijk dat de digitale sfeer toegankelijk is voor zowel kinderen en jongeren als brede doelgroep, als voor specifieke kansengroepen zoals kinderen in armoede, kinderen met een functiebeperking, thuisloze kinderen, en kinderen die gescheiden van hun ouders leven. Anderzijds brengen digitale omgevingen ook risico's zoals *grooming*, kindermisbruik, blootstelling aan schadelijke content, en gegevensverzameling en -verwerking zonder expliciete toestemming met zich mee, zeker wanneer ze een interactieve of sociale component hebben. Om die risico's te beperken, adviseert ENOC overheden, publieke en privé-organisaties expliciete maatregelen te nemen om de gegevens van minderjarigen te beschermen en ze niet te gebruiken voor commerciële doeleinden zonder hun expliciete toestemming.

Participatie in de digitale sfeer raakt ook aan fenomenen als e-inclusie, digitale uitsluiting en vrijetijdsparticipatie. Het Kinderrechtencommissariaat, Netwerk tegen Armoede en Demos identificeren kinderen en jongeren die in armoede leven als een enorm kwetsbare groep voor vrijetijdsparticipatie. In Vlaanderen leven 150.000 of 12,7% van de kinderen in armoede, een percentage dat hoger is dan de gemiddelde armoedecijfers (10%) en samenhangt met de gezinssamenstelling.

In eenoudergezinnen loopt 26% van de kinderen risico op armoede. In termen van mogelijkheid tot vrijetijdsparticipatie betekent dit dat deelname aan vrijetijdactiviteiten voor ongeveer 1 op 10 kinderen niet haalbaar is en dat 15% van de kinderen zich geen week buitenshuis op vakantie kan veroorloven (Kinderrechtencommissariaat, Memorandum 2024). Het adviesrapport van Netwerk tegen Armoede (2023) stipt aan dat de 7 B's cruciaal zijn om de cultuur- en vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede te vrijwaren: het aanbod moet voor de doelgroep bekend, betaalbaar, bereikbaar, beschikbaar, begrijpelijk, bruikbaar, en betrouwbaar zijn, voorwaarden die ook vertaalbaar zijn naar digitale contexten. Demos stelde in dat opzicht tijdens hun praktijktafel over e-inclusie (2023) vast dat digipunten en digibanken een belangrijk instrument zijn in de strijd tegen digitale uitsluiting. De vraag is echter hoger dan het huidige aanbod, en deze oplossing bereikt nog niet alle doelgroepen even goed. Zo blijken ze succesvol hun weg te vinden naar mensen in armoede, maar veel minder naar jongeren en niet-Nederlandstalige personen. Die twee doelgroepen kunnen vaak wel terugvallen op bibliotheken als een alternatief voor digipunten.

Effecten van de nuloptie op kinderen en jongeren

In de context van vrijetijdsparticipatie van kinderen en jongeren vormt het Participatiedecreet in het huidige beleid de decretale grond voor sectoroverschrijdende vrijetijdsparticipatie. De daaruit voortvloeiende kernopdrachten worden verdeeld over twee aparte participatie-instellingen. Naast de primaire aandacht voor participatie die het Participatiedecreet vooropstelt, zijn ook de beleidsdomeinoverschrijdende en aanvullende werking op sectoraal georganiseerde cultuur-, jeugd-, en sportdecreten enerzijds en de structurele subsidiëring van sectoroverschrijdende participatie-instellingen anderzijds grote sterktes van het Participatiedecreet. Die structurele subsidiëring stimuleert de globale verhoging en verbreding van vrijetijdsparticipatie, de vernieuwing en verdieping van de participatie van kansengroepen specifiek, en de bevordering van de vrijetijdsparticipatie van personen in armoede vanuit lokale netwerken in het bijzonder.

De evaluatie van het Participatiedecreet (2011) toont aan dat de inbedding van kernopdrachten als *verhoging en verbreding van algemene participatie* en *vernieuwing en verdieping van de participatie van kansengroepen* binnen eenzelfde decreet tot gevolg hebben dat ook organisaties verantwoordelijk voor de algemene verhoging en verbreding van vrijetijdsparticipatie zich inzetten om de participatie van kansengroepen te bevorderen. Daarnaast adviseert deze evaluatie om het sectoroverschrijdende karakter van dit decreet te behouden, mede omdat die werking logisch is vanuit het standpunt van de eindgebruiker. De gebruiker maakt in zijn vrijetijdsparticipatie namelijk geen organisch onderscheid tussen beleidsvelden als Cultuur, Jeugd en Sport. Die aanbeveling keert ook terug in recente beleidsadviezen van Netwerk tegen Armoede.

Via het project Doelgericht Digitaal Transformeren zorgden de relancemiddelen voor de ontwikkeling van het UiTwisselingsplatform. Na afloop van dit tijdelijke project wordt het projectresultaat door publiek in exploitatie genomen. Het voorliggend ontwerp van decreet voorziet een rechtsbasis voor die exploitatie. Publiek heeft al in zijn huidige digitale instrumenten oog voor kinderen en jongeren als doelgroep en hun cyberveiligheid in het bijzonder. Zo adviseren de richtlijnen voor het invoeren van activiteiten in de UiTdatabank om ze te beschrijven in heldere, specifieke, bondige en eenvoudige taal, wat de begrijpelijkheid en dus ook toegankelijkheid voor jonge lezers verhoogt. Daarnaast is het verplicht om per activiteit de leeftijd van het doelpubliek in te vullen en kan er de koppeling worden gemaakt met participatiebevorderende instrumenten zoals de UITPAS. De leeftijdsclassificatie zorgt er niet alleen voor dat de UiTdatabank een vrijetijdsaanbod op maat van kinderen en jongeren beschikbaar stelt, deze activiteiten worden ook gekoppeld aan de publiekskanalen UITX en UITmetVlieg en zo extra onder de aandacht van deze doelgroep gebracht. Tot slot zijn de ingevoerde activiteiten onderhevig aan een kwaliteitsbeoordeling en worden activiteiten met pornografische of racistische inhoud, zoekertjes, en commerciële activiteiten gericht op de verkoop van producten en diensten niet toegelaten op het platform. Die flankerende maatregelen ontnemen enkele veiligheids- en integriteitsrisico's die minderjarigen lopen in de digitale omgeving en beschermen hen tegen bepaalde vormen van schadelijke, ongeschikte, en commerciële inhoud.

Effecten van de gekozen beleidsoptie op kinderen en jongeren

De gekozen beleidsoptie omvat veelal een behoud én verdere inbedding van de kernopdrachten en structurele subsidiëring vastgelegd in het Participatiedecreet, en een verschuiving ervan naar het decreet rond digitale transformatie. De opdrachten van Demos als kenniscentrum rond vrijetijdsparticipatie worden ondergebracht bij het takenpakket van publiek. Zoals vermeld onder de maatschappelijke impact (zie supra) impliceert de heroriëntering van het participatiebeleid geen besparingsoperatie en worden de subsidielijnen telkens overgedragen met de corresponderende bedragen. Hoewel de structurele subsidielijnen volledig worden geheroriënteerd naar uitsluitend sectorale decreten, subsidiëren die sectorale decreten kernorganisaties met een sectoroverschrijdende vrijetijdswerking. Gelijklopend gaat deze heroriëntering gepaard met een sterkere integratie van zowel de huidige als toekomstige werking en instrumenten, wat ruimte biedt voor meer focus en impact, en versnippering tegengaat. Niet alleen blijven de participatieve kernopdrachten ingebed in eenzelfde decreet, de bundeling van het takenpakket brengt die kernopdrachten en bestaande participatie-instrumenten ook onder één dak.

Dat gebundelde takenpakket verbindt doelstellingen zoals de ontsluiting van goede praktijken, het stimuleren van vrijetijdsparticipatie via communicatie, marketing en informatiediensten, en het faciliteren van samenwerkingsverbanden tussen verschillende partners in de vrijetijdswerking. Ook biedt die bundeling van taakstelling en expertise de kans voor meer synergie, betere afstemming, en intersectionele aandacht voor kansengroepen binnen de algemene opdracht om

vrijetijdsparticipatie te verhogen en verbreden. Zo worden het kenniscentrum voor vrijetijdsparticipatie in cultuur, jeugd en sport, en instrumenten zoals de UiTPAS – het participatie-instrument voor personen en gezinnen in armoede bij uitstek – in de nieuwe constellatie samengebracht in en aangestuurd door dezelfde kernorganisatie. Zowel publiek als Demos besteden in hun huidige werking al expliciete aandacht aan de diversiteit en intersecties binnen specifieke doelgroepen en nemen de lessen daaruit mee in hun bredere werking. Dit toont in initiatieven zoals de Expeditie “Jong & divers publiek” in samenwerking met hybride vzw (2021), het lopende traject met (eenouder)gezinnen in armoede om het aanbod van de UiTdatabank laagdrempeliger te maken (2022-2023), en de wisselwerking tussen Demos en Bataljong in hun visies rond vrije tijd voor kinderen en jongeren (2023). De continuïteit in structurele subsidiëring die voorliggend ontwerp van decreet voorstelt, zorgt ervoor dat deze initiatieven kunnen doorlopen, op elkaar kunnen verder bouwen, en niet worden teruggeschroefd naar projectmatige, versnipperde ondersteuning.

Bijkomend voorziet de gekozen beleidsoptie een rechtsgrond voor de exploitatie van het UiTwisselingsplatform beheerd door publiek, dat het vrijetijdsaanbod in verbinding moet brengen met de vraag vanuit de participant. De ambitie is om hier op termijn ook data uit verwante domeinen zoals cultuur- en jeugdinfrastructuur aan te koppelen. Het samenbrengen van culturele en vrijetijdsdiensten op een centrale plaats zoals dit platform heeft als voordeel voor de platformgebruiker dat nieuwe diensten en producten worden aangeraden die aansluiten bij zijn profiel, zoekgedrag, interesse en deelname zonder vast te zitten in de silo's van individuele aanbieders. Dit verhoogt de relevantie van het aanbod voor de gebruiker en biedt de participant tegelijk de kans nieuwe dingen te ontdekken.

Eenzijds versterken digitale platformen die ook openstaan voor kinderen en jongeren hun recht om als volwaardige participant aan het digitale leven deel te nemen. Wanneer deze platformen ten dienste staan van vrijetijdsparticipatie, kunnen ze bijkomend ook het fundamentele kinderrecht op vrije tijd, spel en deelname aan culturele en artistieke activiteiten faciliteren en stimuleren. Anderzijds dienen deze platformen ook de nodige mechanismes voor de bescherming en cyberveiligheid van kinderen en jongeren in te bouwen.

Publiek hanteert in alle technologische ontwikkelingen publieke waarden zoals duurzaamheid, soevereiniteit van gebruikers, betrouwbaarheid, openheid, diversiteit en transparantie. Gebruikers worden niet gezien als commerciële objecten of als bruikbare data, maar als gelijkwaardige partners, die een gezamenlijk publiek belang hebben. In de context van het UiTwisselingsplatform treedt publiek conform de AVG-wetgeving op als verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van persoons- en contactgegevens van vier gebruikerstypes: platformgebruikers, organisatoren van vrijetijdsactiviteiten, beheerders van vrijetijdslocaties en -infrastructuur, en personen betrokken bij de uitvoering van vrijetijdactiviteiten. Platformgebruikers hebben toegang tot de persoonsgegevens van de drie andere types zolang die via het UiTwisselingsplatform beschikbaar worden gesteld, maar niet die van andere platformgebruikers. Er is ook geen sociale of interactieve component aan het UiTwisselingsplatform die platformgebruikers in contact brengt met elkaar. Dit ontnemt eventuele veiligheids- en integriteitsrisico's zoals grooming, doxxing, catfishing, uitbuiting of afpersing, blootstelling aan schadeling materiaal, en gegevensverzameling zonder expliciete toestemming.

In de gekozen beleidsoptie blijft het stimuleren van een sectoroverschrijdende werking binnen de nieuwe constellatie een aandachtspunt. Daarom wordt het aanspreekpunt jeugd- en kinderrechtenbeleid binnen het Departement Cultuur, Jeugd en Media verder betrokken in het vervolgtraject van dit ontwerp van decreet, de nieuwe beheerovereenkomst met publiek, en de overdracht van de taakstelling. Op het vlak van toegang tot vrijetijdsparticipatie toont het Adviesrapport van

Netwerk tegen Armoede (2023) dat exclusief digitale functies zoals online inschrijven vaak nog een participatiedrempel voor kinderen en jongeren in armoede vormen. De opheffing van het Participatiedecreet is onderhevig aan een armoedetoets, die aan voorliggend ontwerp van decreet wordt toegevoegd. Het beleidsparticipatief traject van deze toets is in september afgewerkt en brengt eventueel bijkomende effecten op kinderen en jongeren in kaart.

Uitvoering, monitoring, evaluatie en participatietraject

Na goedkeuring van het decreet zullen een aantal uitvoeringsbesluiten worden uitgevaardigd of gewijzigd. Over elk element in het proces zal grondig worden gecommuniceerd, in het bijzonder wat betreft de effecten op kinderen en jongeren. In de uitvoering, monitoring en evaluatie van het decreet zal specifieke aandacht gaan naar het vrijwaren, faciliteren en stimuleren van de toegang van kinderen en jongeren tot vrijetijdsparticipatie enerzijds en hun toegang tot en bescherming binnen het voorgestelde digitale ecosysteem anderzijds.

Binnen voorliggend ontwerp van decreet zijn niet meteen administratieve lasten te verwachten die impact hebben op de kinderen en jongeren. In functie van het sectoroverschrijdende karakter van vrijetijdsparticipatie wordt er verdere afstemming voorzien met het beleidsveld Sport en wordt ook het aanspreekpunt jeugd- en kinderrechtenbeleid binnen het Departement Cultuur, Jeugd en Media verder betrokken in de uitvoering en opvolging van het decreet, de nieuwe beheerovereenkomsten, en de overdracht van de taakstelling.

Om de impact van zowel de heroriëntering van het Participatiedecreet als de structurele ondersteuning van digitalisering in de culturele en vrijetijdssector op de leefwereld van kinderen en jongeren in te schatten, werd er beroep gedaan op onderzoek en advies van het Kinderrechtencommissariaat, het European Network of Ombudspersons for Children (ENOC), Netwerk tegen Armoede, Demos, en het voormalige departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

- Kinderrechtencommissariaat: Memorandum 2024
- Visienota 'Digisprong': naar meer kansen voor elk kind (2021)
- ENYA Recommendations: Children's Rights in the Digital Environment (2019)
- ENOC Position Statement on Children's Rights in the Digital Environment (2019)
- Netwerk tegen Armoede: Adviesrapport – Jongeren aan het woord over vrije tijd en welbevinden (2023)
- Demos: online praktijktafel "digitale uitsluiting treft ook het vrijetijdsaanbod" (2023)
- Een evaluatie van het Participatiedecreet: rapport in opdracht van mevrouw Joke Schauvliege, de Vlaamse minister van Cultuur (2011)

Over voorliggend ontwerp van decreet werd contact gelegd met het aanspreekpunt jeugd- en kinderrechtenbeleid van het Departement CJM. Daarnaast werd de tekst veelvuldig besproken met directe stakeholders zoals publiq, Demos, meemoo, en Cultuurconnect. Specifiek voor wat betreft de invalshoek van kinderen en jongeren werd op 26 september nog afgestemd met de Ambrassade, het Kinderrechtencommissariaat en de Vlaamse Jeugdraad via Verticaal overleg in functie van het jeugd- en kinderrechtenbeleid.

Als onderdeel van de armoedetoets vond begin september ook consultatie plaats met Netwerk tegen Armoede, Soma, Wijkcentrum De Kring, Buurtwerk 't Lampeke, Vierdewereldgroep Aalst Mensen voor Mensen, en De Keeting tijdens het Verticaal Permanent Armoedeoverleg, waarna dit beleidsparticipatief traject wordt afgerond en geïntegreerd in de armoedetoets met bijzondere aandacht voor de impact op de leefwereld van kinderen en jongeren in armoede. De aandachtspunten en bevindingen met betrekking tot de impact op kinderen en jongeren die uit de

afstemming met de verschillende beleidsvelden, middenveldorganisaties en kinderen- en jongerenvertegenwoordigers voortvloeiend, worden meegenomen in de verdere uitvoering, monitoring en evaluatie van dit ontwerp van decreet.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

Het ontwerp van decreet heeft potentieel een grote positieve impact op de werking van de lokale besturen doordat ook dienstverleningsprocessen op dat niveau worden geoptimaliseerd en meer worden geïntegreerd met initiatieven die op Vlaams niveau genomen worden.

Het ontwerp van decreet heeft evenwel geen directe weerslag op personeel, werkingsuitgaven, investeringen en schulden of ontvangsten van de gemeenten en provincies.

De administratie staat in voor de uitvoering, de monitoring en evaluatie van het ontwerp van decreet. De administratie is ook verantwoordelijk voor het toezicht op de aanwending van de subsidies die op basis van dit ontwerp van decreet toegekend kunnen worden.

C. Totstandkomingsprocedure

Met betrekking tot dit ontwerp van decreet werden de volgende adviezen en akkoorden verleend:

- Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies werd geformuleerd op 9 juni 2023.
- Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 15 juni 2023.
- Het begrotingsakkoord werd verleend op 3 juli 2023.
- Het Netwerk tegen Armoede (NTA) bracht advies uit op 14 september 2023.
- De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) bracht advies uit op 12 september 2023.
- De Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) verwees op haar zitting van 29 september 2023 naar haar standaardadvies 65/2023 van 24 maart 2023 betreffende de redactie van normatieve teksten.
- Het advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) werd gegeven op 6 september 2023.
- Het advies van de Raad van State werd gegeven op 18 december 2023.

Hierna worden de adviezen van het Netwerk tegen Armoede, de SARC, de VTC, de GBA en de Raad van State besproken.

Het advies van het Netwerk tegen Armoede (in het kader van de armoedetoets)

In zijn advies merkt het Netwerk tegen Armoede onderstaande punten op. De replek is in het cursief opgenomen:

- Het Netwerk tegen Armoede adviseert om in de strategische opdrachtbepaling van publiek met betrekking tot het uitbouwen van een breed informatie- en communicatiesysteem (online én offline) volgende zaken te expliciteren:
 - de opmaak van toegankelijke afdrukbare brochures voor elke UiTPAS-regio;
 - het stimuleren vanuit Vlaanderen dat in lokale subsidiereglementen frequent contact tussen de UiTPAS-coördinator en lokale sociale partners geïmplementeerd wordt;
 - het uitbouwen van structureel voldoende infosessies over de UiTPAS aan vrijwilligers/personeel binnen verschillende organisaties/ ontmoetingsplaatsen met toegang tot computers en dit te koppelen aan de subsidies voor openbare bibliotheken, digipunten,..

De passage "publiq zet in op informatie- en communicatietechnologie in functie van de participatie van kansengroepen" (art. 4, 2°) in de strategische doelstellingbepaling van publiq houdt niet in dat het enkel over online diensten en activiteiten gaat die het analoge zouden vervangen. Het is immers zo dat digitale transformatie een manier is om de participatie te verbreden en te verdiepen, en dus ook om de analoge aanpak te versterken. Publiq heeft met de door haar ontwikkelde dienstverlening al aangetoond dat de synergie tussen online- en offlinetechnologieën elkaar versterken. Het is zeker niet de bedoeling dat deze opgebouwde dynamiek afgebouwd wordt. In de operationalisering van de taakstelling van publiq wordt bekeken hoe de online- en offlinekanalen elkaar kunnen versterken om de toeleiding van kansengroepen naar het vrijetijdsaanbod te bevorderen.

Het is evenwel niet opportuun om een dergelijk niveau van detail in de strategische doelstellingen te verankeren. De specifieke aanbevelingen en goede praktijken die het Netwerk tegen Armoede voorlegt, worden wel meegenomen in de verdere uitwerking in het kader van het programma Digitale Transformatie.

- Het Netwerk tegen Armoede merkt op dat de strategische opdracht van publiq nl. 'het opzetten van financiële kortingsystemen', geschrapt wordt en het accent gelegd wordt op 'informatie- en communicatietechnologie'. Het Netwerk adviseert om in de strategische opdrachtbepaling van publiq het waarborgen van 80% korting op het volledige (lokale en bovenlokale) vrijetijdsaanbod voor mensen in armoede te expliciteren. Het netwerk wijst erop dat het financiële kortingsysteem een belangrijk onderdeel van publiqs strategische opdracht moet blijven.

De operationalisering van de strategische doelstelling "publiq zet in op informatie- en communicatietechnologie in functie van kansengroepen" wordt in het decreet niet verder gespecificeerd. Een reden daarvoor is om toekomstige ontwikkelingen mogelijk te maken. Zo zal de integratie van de werking van Demos in publiq aanleiding geven tot de integratie van de UiTPAS met VRIJUIT, wat een impact kan hebben op het kader waarbinnen deze instrumenten ontwikkeld worden. Om de huidige situatie kritisch te analyseren en toekomstige ontwikkelingen op een duurzame manier te integreren, zal er in 2024 een evaluatie van de UiTPAS gebeuren, en dit op basis van de noden en verwachtingen van alle betrokkenen bij het Vlaamse vrijetijdsaanbod. Die evaluatie zal polsen naar de doelmatigheid van het instrument, maar ook naar de algemene principes, de verdeelsleutel, de getrapte ondersteuning, toekomstige (integratie)scenario's en zo meer.

- Het Netwerk tegen Armoede adviseert om in de strategische bepaling van de opdracht van publiq het inzetten op aanvullende strategieën voor het toegankelijker maken van het volledige Vlaamse vrijetijdsaanbod voor kansengroepen te expliciteren. Gezien het toegankelijker en inclusiever maken van het volledige Vlaamse vrijetijdsaanbod een gedeelde verantwoordelijkheid is van zowel de Vlaamse als lokale overheid, vrijetijdsaanbieders, en sociale organisaties die kansengroepen toeleiden naar vrije tijd, moet elke partij een engagement opnemen en daarin ondersteund worden. Concreet pleit het netwerk voor structureel ingebouwde ervaringsdeskundigheid bij het 'expertisecentrum voor vrijetijdsparticipatie van kansengroepen in cultuur, jeugd en sport' en het aangaan van maximale samenwerkingen met lokale sociale partners, o.m. voor het uitwerken van vormingen en intervisies op maat van (regionale) vrijetijdsaanbieders.

In de memorie van toelichting bij het decreet van 23 juni 2023 tot structurele subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de

cultuursector aan te sturen, is bij de strategische doelstellingbepaling van publiek (art. 4) volgende passage opgenomen: "Publiek bouwt bruggen, verbindt partners. Publiek smeedt duurzame samenwerkingsverbanden in het brede vrijetijdsdomein: lokale besturen, onderwijsinstellingen, spelers uit de artistieke, jeugd-, sport- en cultuursector, middenveldorganisaties, media, organisaties en bedrijven met vergelijkbare doelstellingen ... publiek brengt partners samen rond producten, diensten, kennis, publieksstrategieën en communicatiekanalen met een maatschappelijke meerwaarde." Deze doelstelling impliceert het aanwezig zijn van structureel ingebouwde ervaringsdeskundigheid.

Wat het bovenlokale niveau betreft, hebben intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met een bovenlokale cultuurwerking op de eerste plaats een regierol, wat betekent dat zij in hun werkingsgebied relevante actoren en initiatieven verbinden, faciliteren en ondersteunen. Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden creëren daardoor maar een beperkt deel van het vrijetijdsaanbod in hun werkingsgebied zelf. Vanuit hun regierol kunnen zij wel een grote rol spelen op het gebied van het afstemmen en toegankelijker maken van dit vrijetijdsaanbod.

Heel wat intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met een bovenlokale cultuurwerking zetten nu al in op de UiTPAS in hun werkingsgebied. Voor de eenmalige kosten die verbonden zijn aan de uitrol van de UiTPAS in het werkingsgebied kan een intergemeentelijk samenwerkingsverband de structurele werkingsmiddelen gebruiken. Voor de kosten verbonden aan de operationele werking kan een intergemeentelijk samenwerkingsverband de eigen middelen vanuit de cofinanciering door de deelnemende gemeenten gebruiken. De keuze om al dan niet de UiTPAS uit te rollen in hun werkingsgebied blijft finaal een vrije keuze van het intergemeentelijk samenwerkingsverband.

Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die in de toekomst zullen kiezen voor het organiseren van een bovenlokaal netwerk vrijetijdsparticipatie, kunnen de werkingsmiddelen die ze specifiek daarvoor ontvangen, gebruiken voor gerichte acties om de participatie van personen in armoede aan cultuur, jeugdwerk en sport te stimuleren. De financiële tegemoetkomingen voor personen in armoede in het kader van de UiTPAS komen hiervoor in aanmerking. Omwille van de autonomie van de gemeenten wil het beleid hen echter hierin de vrije keuze laten. De Vlaamse overheid stimuleert gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden om de UiTPAS uit te rollen en heeft de coördinatie hiervoor aan publiek toegekend. In het kader van de begrotingsopmaak 2024 werden hiervoor extra middelen uitgetrokken voor publiek.

- Het Netwerk tegen Armoede geeft aan dat de naam van het decreet 'digitale transformatie in de cultuursector' afbreuk doet aan een kerntaak die dit decreet beoogt, namelijk het inclusiever en toegankelijker maken van het Vlaamse vrijetijdsaanbod voor kansengroepen. Daarom adviseert het Netwerk de naam van het decreet te wijzigen in: 'decreet ter bevordering van digitale transformatie in de cultuur- en vrijetijdssector met specifieke aandacht voor participatie van kansengroepen'

Digitale transformatie is geen doel op zich maar een middel om onder meer het verbreden en verdiepen van de cultuurparticipatie te realiseren. Zo luidt één van de strategische doelstellingen uit de visienota 'Naar een slagkrachtige cultuursector in digitale tijden' expliciet 'het verbreden en verdiepen van de cultuurparticipatie door middel van digitale instrumenten'. Deze ambitie betreft het inzetten van digitale technologie om analoge processen te verbeteren waarbij oplossingen voor participatiedrempels ontwikkeld worden. In het

programma Digitale Transformatie zal expliciet aandacht besteed worden aan welke drempels er een rol spelen en hoe die het beste aangepakt worden. Gelet op het feit dat dit programma een collectieve ambitie van de cultuursector en voldoende gedragen moet zijn, menen we dat de bezorgdheid die het Netwerk tegen Armoede terecht formuleert, voldoende geadresseerd wordt.

De ambitie van het decreet is het op een coherente manier stimuleren van de digitale transformatie van de cultuursector. Om die reden is een consistente naamgeving van het decreet eveneens nodig. De beschrijving van de individuele taakstellingen (voor publiek art. 4) biedt voldoende garantie voor het opnemen van niet digitale elementen in de werking. De historie van de organisatie geeft eveneens aan dat ze daar voldoende aandacht aan besteedt.

Het advies van de SARC

In haar advies merkt de SARC onderstaande punten op. De repliek is in het cursief opgenomen:

- De SARC merkt op dat het decreet voor kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen gaandeweg gewijzigd werd. De inkanteling van de werking van Demos en de werking van het UiTwisselingsplatform zijn een nieuwe toevoeging. De vraag kan gesteld worden in welke mate de titel van het decreet de inhoud nog volledig dekt. Het zou symbolisch goed zijn om de titel te wijzigen en ook het nieuwe accent toe te voegen.

De ambitie van het decreet is het op een coherente manier stimuleren van de digitale transformatie van de cultuursector. Deze concrete ambitie wordt vertaald in het programma Digitale Transformatie, een investeringsprogramma voor de culturele sector. De doelstelling van digitale transformatie is onder meer expliciet het verbreden en verdiepen van de cultuurparticipatie door middel van digitale instrumenten (zoals in de strategische doelstellingen van de visienota opgenomen). Het gaat daarbij ook over het inzetten van digitale technologie om analoge processen te verbeteren waarbij expliciet participatiedrempels geadresseerd worden. Om die reden is een consistente naamgeving van het decreet eveneens nodig. De beschrijving van de individuele taakstellingen (voor publiek art. 4) biedt voldoende garantie voor opnemen van niet digitale elementen in de werking.

- De subsidielijnen rond participatieprojecten uit het Participatiedecreet wordt volledig opgeheven. Het is voor de SARC niet duidelijk in welke mate er oplossingen worden voorzien voor de brede vrijetijdssector voor alle voormalige lijnen in het Participatiedecreet.

In het onderdeel "Algemene Toelichting, B. Situering, Probleemstelling en omgevingsanalyse, Optimalisatie en heroriëntering van het Participatiedecreet en het decreet Lokaal Cultuurbeleid" van de memorie van toelichting wordt voor elke subsidielijne uit het Participatiedecreet en het decreet betreffende het Lokaal Cultuurbeleid beschreven wat ermee gebeurt. De participatieprojecten en de hobbyverenigingen werden geschrapt omdat ze niet meer doelmatig zijn en voor de gevangenisbibliotheken en de voorzieningen voor bijzondere doelgroepen (Luisterpuntbibliotheek, Zorgbib, Transkript, Blindenzorg Licht en Liefde) uit het decreet betreffende het Lokaal Cultuurbeleid wordt momenteel nog een oplossing gezocht en is een overgangsregeling voorzien.

- De SARC stelt zich vragen of er inderdaad voldoende alternatieve instrumenten zijn voorzien in andere beleidsdomeinen. De SARC dringt aan op een onderzoek naar de impact van de maatregelen rond participatie in andere decreten.

Hebben deze maatregelen ook de beoogde effecten gekend? En geven ze voldoende motivering om een specifiek beleid rond participatie te schrappen?

De opheffing van het Participatiedecreet impliceert helemaal geen opheffing van het participatiebeleid. Er is sprake van een heroriëntering naar andere decreten. Zo worden de meeste subsidielijnen geheralloceerd. Voor de schrapping van twee subsidielijnen zijn heel specifieke redenen.

- Het is voor de SARC niet duidelijk in welke mate er oplossingen zijn voor de brede vrijetijdsector die vroeger gebruik maakte van de projectsubsidies ter bevordering van de vrijetijdsparticipatie van kansengroepen. De SARC pleit voor voldoende lijnen voor participatieprojecten, los van sectordecreten. Geïntegreerde vrijetijdsprojecten moeten mogelijk blijven. De raad vraagt daarom om alternatieve instrumenten uit te bouwen voor domeinoverschrijdende projecten.

In het huidige Bovenlokaal Cultuurdecreet van 15 juni 2018 worden in de subsidielijn projectsubsidies voor bovenlokale cultuurprojecten al domeinoverschrijdende projecten aangemoedigd. In het voorontwerp van Bovenlokaal Cultuurdecreet worden daarenboven twee subsidielijnen aan enerzijds kleine bovenlokale cultuurprojecten en anderzijds grote bovenlokale cultuurprojecten voorzien. Bij de projecten voor grote bovenlokale cultuurprojecten is transversale samenwerking verplicht.

- Voor de subsidielijn voor de hobbyverenigingen met landelijke werking is volgens de SARC helemaal geen alternatief voorzien. De SARC mist een duidelijke visie op de verdere ontwikkeling van het bovenlokale vrijwilligersveld in de cultuur- en erfgoedsector. Is deze schrapping een zuivere besparingsoefening of worden deze middelen elders ingezet? Met welke finaliteit?

Deze schrapping is zeker geen besparingsoefening. De financiële middelen die voor de participatieprojecten voorzien waren, werden aan het budget van de bovenlokale cultuurprojecten toegevoegd. Organisaties die voorheen een aanvraag deden in het kader van de participatieprojecten, kunnen immers, mits ze aan de voorwaarden voldoen, een aanvraag indienen in het kader van de bovenlokale cultuurprojecten. Ook de hobbyverenigingen vallen onder deze categorie. Ze kunnen, mits ze voldoen aan de voorwaarden, ook op andere subsidielijnen binnen of buiten cultuur intekenen.

- De SARC geeft aan dat de toekomst van de gevangenisbibliotheken nog niet helemaal uitgeklaard is en dat het essentieel is om de subsidiëring te garanderen om hun werking professioneel te kunnen blijven uitbouwen.

Net om voldoende tijd te voorzien om ook voor deze subsidielijnen (gevangenisbibliotheken en de voorzieningen voor bijzondere doelgroepen) een oplossing te vinden, wordt in dit ontwerp voorzien dat beide subsidielijnen van kracht blijven tot en met 31 december 2025.

- De SARC vraagt een duidelijke expliciete werking van Demos binnen de grotere structuur van publiq. Het ontwerpdecreet voorziet te weinig garanties op verankering van deze onderscheidende werking. De werking van Demos moet voldoende zelfstandig georganiseerd kunnen worden zodat ook het DNA bewaard kan worden. In dat kader lijkt het aangeraden om een systematisch klankbord (het huidige bestuur) te behouden na de fusie. Expertise moet worden overgenomen en geborgd, niet enkel de medewerkers, maar ook het bestuur en de netwerken.

Het ontwerp van decreet formuleert de opdrachten van publiek, maar bepaalt niet hoe de integratie van Demos in publiek dient te gebeuren en evenmin hoe de toekomstige werking vormgegeven wordt. Dit is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van beide organisaties. De enige bepaling in functie van de overdracht die in het decreet bepaald wordt stipuleert dat er op 15 juni 2024 één dossier dient ingediend te worden door publiek voor de geïntegreerde werking vanaf 1 januari 2025. Via toezicht zal de administratie erop toezien dat publiek de haar toegekende opdrachten correct uitvoert.

Demos en publiek hebben intussen ook een traject opgestart om de gewenste afstemming voor te bereiden.

- De SARC geeft aan dat het vreemd is dat het ondersteunen van de netwerken vrijetijdsparticipatie wel behouden is als opdracht voor de participatie-instelling, terwijl de inhoudelijke ondersteuning van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden rond de opmaak van de afsprakennota vrijetijdsparticipatie een taak wordt van het steunpunt voor bovenlokale cultuur via het aangepaste Bovenlokaal Cultuurdecreet.

Dit klopt niet. Alle opdrachten van Demos, inclusief de opdracht in het kader van de ondersteuning van bovenlokale netwerken, zijn aan publiek toegewezen.

- De SARC vraagt extra duiding over het Fonds Vrijetijdsparticipatie VRIJUIT, gezien er in het verleden sprake was om die werking volledig te integreren in 'Iedereen verdient vakantie'.

Er is nooit sprake geweest van een volledige integratie van de werking van VRIJUIT (het vroegere Fonds Vrijetijdsparticipatie) in Iedereen Verdient Vakantie. Daarvoor is de werking van de beide organisaties momenteel te verschillend. Via Iedereen Verdient Vakantie kunnen vakantiegangers met een beperkt budget, een beperking of een bijzondere vraag (verhoogde tegemoetkoming, schuldbemiddeling, UiTPAS met kansentarief) daguitstappen, vakantieverblijven, groepsverblijven en georganiseerde vakanties boeken. Deze activiteiten worden door de aanbieders zelf aan een lagere prijs aangeboden. De Vlaamse overheid komt hier niet financieel tussen. VRIJUIT (het vroegere Fonds Vrijetijdsparticipatie) werkt met lidorganisaties (organisaties uit de sociale-, welzijns- of zorgsector wiens doelpubliek voor minstens 50% uit mensen met een beperkt budget bestaat) die namens mensen met een beperkt budget tickets kopen voor cultuur- en sportevenementen. Dankzij de korting van de aanbieders en de financiële tussenkomst van de Vlaamse overheid kunnen deze tickets met 80% korting aangekocht worden. Terwijl VRIJUIT rechtstreeks via de Vlaamse minister van Cultuur gesubsidieerd wordt, valt Iedereen Verdient Vakantie rechtstreeks onder bevoegdheid van de Vlaamse minister van Toerisme.

Wel maakten VRIJUIT en Iedereen Verdient Vakantie afspraken met elkaar om mensen in armoede zonder onderlinge concurrentie zo'n breed mogelijk aanbod te kunnen verschaffen.

- De SARC geeft aan dat er geen verdere verfijning van de samenwerkingsafspraken tussen publiek en het Steunpunt Bovenlokale Cultuurwerking (OP/TIL) voorzien is. Er zullen structurele en fundamentele afspraken en overleg nodig zijn. De SARC vraagt om de rolverdeling tussen organisaties te verhelderen en ook de nodige middelen toe te kennen voor de toegewezen taken.

Publiek en het Steunpunt voor Bovenlokale Cultuur hebben een fundamenteel verschillende doelstelling. De taken van beide steunpunten zijn expliciet afgebakend en terug te vinden in respectievelijk het decreet tot structurele

subsiëriëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen en het (aangepaste) Bovenlokaal Cultuurdecreet.

Publiq en het Steunpunt voor Bovenlokale Cultuur zullen, waar nodig, afspraken maken. Beide decreten verwijzen overigens ook naar het feit dat de betrokken actoren steeds hun opdrachten vervullen in samenwerking met andere relevante partners. De nodige middelen voor de toegewezen taken worden toegekend.

- De SARC vraagt om waakzaamheid inzake de verdere ontwikkeling van het UiTwisselingsplatform en geeft aan dat er nood is aan een governance structuur die in expliciete samenspraak met de culturele steunpunten nadenkt over de verdere ontwikkeling. Dit wordt best decretaal opgenomen, om de specificiteit van de cultuursector een plaats te geven.

Het is uiteraard de bedoeling dat het UiTwisselingsplatform een belangrijke bouwsteen wordt in het digitale culturele ecosysteem. Een brede gedragenheid door en betrokkenheid van de culturele sector gelden daarvoor als een absolute voorwaarde. Met het oog op deze ambitie wordt er een governance model uitgewerkt.

Het is echter niet opportuun om deze specifieke governance decretaal te verankeren, gezien een dergelijke nood aan gedragenheid en governance voor alle bouwstenen van het ecosysteem, en dus het programma Digitale Transformatie geldt. De nood aan een effectieve, doch werkbare governance wordt beter op dat niveau opgenomen.

- De SARC geeft aan dat het belangrijk is om te weten hoe het nieuwe platform zich verhoudt tot de UiTdatabank.

De UiTdatabank verhoudt zich op een dubbele wijze tot het UiTwisselingsplatform. Aan de ene kant zorgt de UiTdatabank voor de aanlevering van gestandaardiseerde OSLO-data aan het platform over activiteiten, locaties en organisatoren. Aan de andere kant kan de UiTdatabank verrijkte data van het UiTwisselingsplatform afnemen om nieuwe diensten te ontwikkelen die in de UiTdatabank geïntegreerd kunnen worden.

Het UiTwisselingsplatform fungeert met andere woorden als de onderbouw voor (onder meer) de UiTdatabank. Op deze manier wordt procesinnovatie gefaciliteerd.

- De SARC geeft aan dat in het kader van de structurele subsidiëring van de kernorganisaties digitale transformatie belangrijk is te zien hoe het UiTwisselingsplatform een gezamenlijk instrument wordt, waar ook de werking en instrumenten van Cultuurconnect en meemoo mee corresponderen en communiceren. De SARC verwijst in dit kader naar zijn advies over het ontwerpbesluit bij het decreet digitale transformatie waarin de SARC wees op het ontbreken van bepalingen rond de interne samenwerking van de drie organisaties (meemoo, publiq, Cultuurconnect). De SARC stelt voor dat de interne samenwerking en afstemming tussen de drie organisaties een essentieel onderdeel vormt dat in de respectievelijke meerjarenplannen aan bod dient te komen.

Het bestendigen van de synergie tussen meemoo, publiq en Cultuurconnect is inderdaad essentieel als basis voor het digitale culturele ecosysteem. De samenwerking, gecoördineerd door het departement CJM, gebeurt in de context van het programma Digitale Transformatie. De actieve medewerking aan dit programma wordt als doelstelling in de beheersovereenkomsten van de drie kernorganisaties opgenomen.

- De SARC geeft aan dat het niet duidelijk is of de financiering van de exploitatie van het UiTwisselingsplatform meegenomen is in de opmaak van de begroting die voorzien is voor het decreet betreffende de structurele subsidiëring van de kernorganisaties digitale transformatie.

Voor de exploitatie in 2024 wordt vanuit de relancemiddelen 250.000 euro voorzien. De exploitatie vanaf 2025, en de bijhorende middelen die hiervoor voorzien dienen te worden, maken deel uit van de begrotingsopmaak 2025.

Het advies van de VTC

In haar advies merkte de VTC onderstaande punten op. De repliek is in het cursief opgenomen:

- De memorie vermeldt op grond van welke rechtvaardigingsgrond in de AVG de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden, met name "taak van algemeen belang". De VTC geeft aan het hiermee niet eens te zijn en verwijst naar haar eerdere advies. Aldaar werd aangehaald: De VTC gaat ervan uit dat de gegevens verwerkt worden op basis van de rechtvaardigingsgrond "voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust", nu het gaat om digitale transformatie van verschillende bestaande werkingen. De VTC beveelt aan deze rechtvaardigingsgrond toe te voegen aan het ontwerp van decreet of de memorie.

In navolging van dit advies van de VTC wordt in de memorie opgenomen dat de verwerking van persoonsgegevens berust op het "voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust in de zin van artikel 6, 1.,c) van de AVG. Deze verplichting vloeit voort uit artikel 4/1 van het ontwerp, waaruit volgt dat publiek – als zij daarvoor een subsidie wenst te ontvangen – verplicht is om het UiTwisselingsplatform te beheren en verder te ontwikkelen, hetgeen noodzakelijkerwijze de verwerking van bepaalde persoonsgegevens impliceert.

- De VTC is van oordeel dat de doeleinden welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn.

Gezien de positieve uitspraak van de VTC, vereist dit geen aanpassing aan het voorliggend ontwerp van decreet.

- Het ontwerp van decreet duidt publiek aan als verwerkingsverantwoordelijke (nieuw art. 15/1 § 1). De VTC geeft aan dat het niet duidelijk is of publiek vzw een publieke of private organisatie is, hetgeen wel zijn belang heeft en ook verduidelijkt dient te worden.

Zoals duidelijk blijkt uit haar statuten, is publiek een privaatrechtelijke vzw en dus in principe een private organisatie.

- De VTC geeft aan dat de decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijke moeten nagaan of het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB - artikel 35 AVG) voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is.

De AVG bepaalt in welke gevallen dat een gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd. Dat is onder meer het geval bij een grootschalige verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9, lid 1, of van gegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten

als bedoeld in artikel 10 van de AVG. Als de verwerking door een van de betrokken verwerkingsverantwoordelijken hieronder valt, zal deze een GEB moeten uitvoeren.

- De VTC geeft aan dat het is niet duidelijk is, en niet in de memorie uitgelegd wordt waarom de volgende gegevens verwerkt worden: geslacht en nationaliteit. Het is evenmin duidelijk is wat er bedoeld wordt met gegevens over artistieke output en expertise.

In navolging van deze opmerking werd de motivering voor de verwerking van deze gegevens toegevoegd bij de artikelsgewijze bespreking van artikels 14.

- Het ontwerp van decreet stipuleert (§5) dat publiek als verwerkingsverantwoordelijke de bewaartermijn bepaalt van de persoonsgegevens die hij conform dit artikel verwerkt. De persoonsgegevens die verwerkt worden op basis van dit artikel kunnen uiterlijk bewaard worden tot tien jaar na afloop van de opdracht, vermeld in artikel 4/1. In afwijking van het eerste lid worden de persoonsgegevens van platformgebruikers als vermeld in paragraaf 2, 1°, uiterlijk bewaard tot tien jaar nadat hun toegang tot het UiTwisselingsplatform is afgesloten.

De VTC merkt op dat de bewaartermijn in de memorie evenwel niet verantwoord wordt zodat niet nagegaan kan worden of deze in overeenstemming is met de minimale gegevensverwerking. De VTC is dan ook van mening dat de bewaartermijn in de memorie verantwoord dient te worden zodat nagegaan kan worden of voldaan is aan de vereisten van de AVG.

In navolging van het advies werd de motivering voor de vermelde termijn in de memorie opgenomen bij de artikelsgewijze bespreking van artikel 13.

- Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG). 42. De VTC merkt op dat het ontwerp van decreet geen bepalingen hierover bevat. De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen neemt.

De AVG legt inderdaad al de verplichting op dat persoonsgegevens juist moeten zijn, en indien nodig moeten worden geactualiseerd. In het dispositief van een regelgevende tekst mogen geen bepalingen voorkomen die andere bepalingen herhalen, zoals bepalingen die alleen een hogere norm in herinnering brengen door die over te nemen of anders weer te geven (omzendbrief VR 2019/4 Wetgevingstechniek). Het is dus niet aangewezen om het ontwerp van decreet hierop aan te passen.

- De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het ontwerp van decreet aan te vullen met de verplichting om de vermeldingen zoals bedoeld in randnummer 45 van haar advies, op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.

Wat betreft de transparantiemaatregelen bepaalt artikel 12 van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14 bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34 bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt. Dit is rechtstreeks van toepassing op eenieder die optreedt als verwerkingsverantwoordelijke.

In het dispositief van een regelgevende tekst mogen geen bepalingen voorkomen die andere bepalingen herhalen, zoals bepalingen die alleen een hogere norm in herinnering brengen door die over te nemen of anders weer te geven (omzendbrief VR 2019/4 Wetgevingstechniek). Het is dus niet aangewezen om het ontwerp van decreet hierop aan te passen.

Het advies van de GBA

De GBA verwees op haar zitting van 29 september 2023 naar haar standaardadvies 65/2023 van 24 maart 2023 betreffende de redactie van normatieve teksten.

Dit advies wijst op de belangrijkste eisen waaraan elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt moet voldoen. Gelet op artikel 14 van het ontwerp is al aan deze algemene vereisten voldaan. Het ontwerp moet bijgevolg niet worden aangepast naar aanleiding van dit advies.

Het advies van de Raad van State

Het advies van de Raad van State met nr. 74.681/3 werd uitgebracht op 18/12/2023. Hieronder staat puntsgewijs (volgens de punten opgenomen in het advies van de Raad van State) opgelijst op welke wijze er navolging werd gegeven aan de opmerkingen.

Nummer van de opmerking	
3.1-3.4	<p>De Raad van State gaat akkoord met de motivering en stelt dat de subsidie aan publiek vzw, voor het ontwikkelen van expertise en trajecten in het kader van de participatie van kansengroepen, waarin het ontworpen artikel 4, eerste lid, van het decreet van 23 juni 2023 (artikel 11 van het voorontwerp) voorziet, geen economische activiteit betreft. De subsidie die wordt toegekend aan publiek voor het beheer en de ontwikkeling van het UiTwisselingsplatform, dient volgens de Raad van State wel beschouwd te worden als staatssteun, maar is vrijgesteld van voorafgaande aanmelding op grond van artikel 53, (2)(a) van de Algemene Groeps- vrijstellingsverordening.</p> <p>Deze opmerkingen nopen niet tot aanpassing van de tekst van het ontwerp.</p>
4.	<p>De Raad van State stelt in de vermelding van de wetshistoriek in de artikelen 4 tot 7 en 16 van het ontwerp, dat de datum van het decreet 'tot structurele subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen' moet worden aangevuld.</p> <p>In de desbetreffende artikelen werd daarom de datum 23 juni 2023 aangevuld.</p> <p>Daarnaast merkt de Raad van State op dat erover gewaakt moet worden dat het ontwerp niet in werking treedt voor de inwerkingtreding van het nieuwe Bovenlokaalcultuurdecreet.</p> <p>Met deze opmerking wordt rekening gehouden bij het verdere wetgevingstraject. De datum van het nieuwe Bovenlokaalcultuurdecreet zal aan het ontworpen artikel 13,</p>

	tweede lid, van het ontwerp worden toegevoegd via amendement.
5.	De Raad van State beveelt aan om in abstracte bewoordingen te voorzien in de subsidiëring van verenigingen die de in het ontworpen artikel 4 van het decreet van 23 juni 2023 vervatte strategische doelstelling hebben en die het in het ontworpen artikel 4/1 vermelde UiTwisselingsplatform beheren, en om de voorwaarden en de procedure voor die subsidie te regelen zonder te verwijzen naar de specifieke vzw's. Deze opmerking wordt niet gevolgd. De organisatie wordt met naam genoemd en gesubsidieerd omdat ze een unieke positie met betrekking tot de participatie van kansengroepen en digitale transformatie in de cultuursector inneemt. Het voorzien van een dergelijke procedure zou bijkomende administratieve last veroorzaken.
6.1-6.4	<p>De Raad van State stelt vast dat de ontworpen regeling betrekking heeft op culturele aangelegenheden die vallen onder het toepassingsgebied van de wet van 16 juli 1973 'waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt', en dat artikel 11 van deze wet van toepassing is.</p> <p>In zoverre luidens artikel 8, § 1, tweede lid, van het decreet van 23 juni 2023 de subsidie wordt toegekend om de personeels- en werkingskosten te ondersteunen en gelijktijdig de subsidiëring omvat van een kern van personeelsleden, de jaarlijkse toekenning van een basistoelage voor de werking en een subsidiëring op grond van werkelijk gepresteerde activiteiten, lijkt hier gevolg aan te worden gegeven. Ook bij de uitvoering van de ontworpen regeling zal erop moeten worden toegezien dat aan dit vereiste wordt voldaan, en inzonderheid dat rekening wordt gehouden met de werkelijk gepresteerde activiteiten.</p> <p>Wat betreft het in artikel 11, tweede lid, van de wet van 16 juli 1973 opgenomen legaliteitsbeginsel, kan worden aangenomen dat de subsidievoorwaarden in het voorontwerp op voldoende wijze worden geregeld. Uit het gewijzigde artikel 4 en het ontworpen artikel 4/1 van het decreet van 23 juni 2023 blijkt immers dat om in aanmerking te komen voor de subsidiëring door de Vlaamse Regering, de vereniging in kwestie de in die bepaling vermelde strategische doelstelling moet hebben (artikel 4) of de in die bepaling vermelde principes moet nastreven (artikel 4/1).</p> <p>Deze opmerkingen nopen niet tot aanpassing van de tekst van het ontwerp.</p>
7.1-7.3	<p>De Raad van State stelt vast dat in artikel 14 van het voorontwerp de verwerking van persoonsgegevens geregeld wordt die met de ontworpen regeling gepaard gaat. Ze herinnert daarbij aan de toepassing van artikel 22 van de Grondwet.</p> <p>Daarbij stelt de Raad van State vast dat zowel aan het legaliteitsbeginsel als aan het in artikel 5, lid 1, c), van de algemene verordening gegevensbescherming vermelde</p>

	<p>beginsel van de minimale gegevensverwerking is voldaan. Ook de bewaartermijn vermeld in het ontworpen artikel 15/1, §5 van het ontwerp wordt door de Raad van State als voldoende verantwoord geacht.</p> <p>Deze opmerkingen nopen niet tot aanpassing van de tekst van het ontwerp.</p>
8.	<p>De Raad van State stelt dat men in de inleidende zin van artikel 10 (en in het opschrift van hoofdstuk 4) het woord "structurele" dient toe te voegen.</p> <p>Met deze opmerking kan worden ingestemd. De voorgestelde toevoeging werd doorgevoerd.</p>
9.	<p>De Raad van State stelt dat de datum van inwerkingtreding moet worden aangepast, tenzij kan worden aangetoond dat is voldaan aan de voorwaarden voor een inwerkingtreding met terugwerkende kracht. Daarbij moet erop worden gelet dat die terugwerkende kracht in beginsel niet mogelijk is voor procedurebepalingen, aangezien ze berusten op feitelijke handelingen en gebeurtenissen waarvoor de fictie van de terugwerkende kracht niet werkzaam is.</p> <p>De datum van inwerkingtreding wordt behouden voor de duidelijkheid van de tekst. Het is niet aangewezen om de opheffing van subsidielijnen in te laten gaan in de loop van een kalenderjaar en het is ook belangrijk dat de verantwoording voor de subsidie, gegeven in het kader van het beheer en de ontwikkeling van het Uitwisselingsplatform, betrekking kan hebben op het gehele jaar 2024.</p> <p>Gelet op de retroactieve inwerkingtreding wordt de eerste zinsnede van artikel 17 van het ontwerp vervangen door "Dit decreet heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2024,".</p>

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Het decreet valt enkel onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel verwijst naar de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 2

In dit artikel wordt het opschrift van het decreet van 6 juli 2012 betreffende het Lokaal Cultuurbeleid aangepast in functie van artikel 52 tot en met 58 betreffende de organisatie van het overleg en de advisering van het gemeentelijk cultuurbeleid. Dit zijn de enige artikelen waaruit het gewijzigde decreet nog bestaat. Artikel 3 tot en met 8 van dit ontwerp van decreet heffen immers de nog resterende artikelen van het decreet van 6 juli 2012 betreffende het Lokaal Cultuurbeleid op.

De bepalingen betreffende de organisatie van het overleg en de advisering van het gemeentelijk cultuurbeleid (dewelke behouden blijven) dienen samen gelezen te

worden met de relevante bepalingen uit het decreet Lokaal Bestuur en de Cultuurpactregelgeving. Hieruit vloeit voort dat een gemeente verplicht is om minstens één adviesorgaan voor culturele aangelegenheden in te richten. De concrete organisatie van dit adviesorgaan kan echter verschillende vormen aannemen. In dat verband kan verwezen worden naar het antwoord van de minister van Cultuur op vragen om uitleg van dhr. Marius Meremans (nr. 856, 2018-2019) en dhr. Bart Caron (nr. 878, 2018-2019), behandeld in de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media van 14 maart 2019.

Artikel 3

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 4

Dit artikel heft de subsidiebasis voor organisaties met een specifieke opdracht van het decreet betreffende het Lokaal Cultuurbeleid op.

Artikel 5

Dit artikel heft de subsidiebasis voor voorzieningen voor bijzondere doelgroepen van het decreet betreffende het Lokaal Cultuurbeleid op.

Artikel 6

Dit artikel heft het hoofdstuk over de indexering van de subsidiebedragen van het decreet betreffende het Lokaal Cultuurbeleid op.

Artikel 7

Dit artikel heft titel 6 "Overgangsbepalingen" van het decreet betreffende het Lokaal Cultuurbeleid op.

Artikel 8

Dit artikel heft de bijlage die de lijst van steden en gemeenten bevat die ondersteuning kunnen vragen op basis van de volgende Vlaamse beleidsprioriteit: de gemeente organiseert een cultuurcentrum, op. Deze lijst bevat eveneens de categorieën waarin de gemeenten worden ingeschaald.

Artikel 9

In een ontwerpversie van het besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 10 maart 2023 over de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk was opgenomen dat, conform de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, de Vlaamse Regering het vooropgestelde subsidiebedrag eenzijdig kan bijstellen wegens beleidswijzigingen of besparingsmaatregelen.

De Raad van State merkte in haar advies 74.208/1/V van 30 augustus 2023 (randnummers 3.3.1 tot 3.3.4) op dat deze regeling slechts doorgang kan vinden nadat de Vlaamse Regering in het decreet van 10 maart 2023 wordt gemachtigd om het vooropgestelde subsidiebedrag eenzijdig bij te stellen. Door deze bepaling wordt tegemoetgekomen aan dat advies van de Raad van State.

Artikel 10

Via dit artikel wordt een definitie van het "UiTwisselingsplatform" toegevoegd aan artikel 2 van het decreet van 23 juni 2023 tot subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen.

Met de realisatie van het UiTwisselingsplatform wordt een digitale basisinfrastructuur opgeleverd waarop verschillende datasets met elkaar verbonden worden. Het UiTwisselingsplatform verbindt de huidige gefragmenteerde data via open OSLO data uitwisselingsstandaarden.

Met digitale basisinfrastructuur wordt een breed inzetbare, participatief aangestuurde infrastructuur bedoeld waarop culturele organisaties verder kunnen bouwen. Dat levert schaalvoordelen op, leidt tot ontzorging van operationele processen, biedt een basis voor open innovatie en faciliteert de creatie van unieke gegevensbronnen. De gedeelde infrastructuur is herbruikbaar en streeft interoperabiliteit na en verbindt de huidige gefragmenteerde data via open OSLO data uitwisselingsstandaarden.

Het UITwisselingsplatform is gebaseerd op het IT-concept van een data mesh architectuur. Deze innovatieve architectuur ondersteunt de toegankelijkheid, beschikbaarheid en bruikbaarheid van gegevens voor gebruikers en vermindert de onderlinge afhankelijkheid tussen datateams. Het is gebaseerd op de principes van domein-georiënteerd ownership, "Data-as-a-product", federated computational governance en een self-serve dataplatform.

domein-georiënteerd ownership

In plaats van de gegevens van domeinen naar een centraal data lake of platform te laten stromen, moeten domeinen hun domein datasets zelf hosten en aanbieden op een gemakkelijk consumeerbare manier. Het eigendom van de transactionele en analytische data wordt gedecentraliseerd naar bedrijfsdomeinen die het dichtst bij de data staan.

Data-as-a-product

De transactionele en analytische data uit de domeinen worden als een product benaderd (Data-as-a-Product) en de consumenten van die data worden als klanten behandeld. Deze klanten mogen binnen een data mesh eisen stellen aan de kwaliteit, toegankelijkheid, vindbaarheid, interoperabiliteit, beveiliging, begrijpelijkheid, betrouwbaarheid en integriteit van de data.

federated computational governance

Het federatieve bedrijfsmodel creëert een stimulerings- en verantwoordingsstructuur die de autonomie en wendbaarheid van domeinen in evenwicht brengt met de totale interoperabiliteit van het netwerk. Dat wil zeggen dat ondanks de domeinautonomie alle mensen en systemen zonder beperkingen kunnen samenwerken.

self-serve dataplatform

Het platform ondersteunt de teams van de domeinen met de nodige tooling om de data te delen en neemt hier fricties weg in het traject van data-uitwisseling, van bron tot gebruik. De diensten van het dataplatform beheren de volledige levenscyclus van alle individuele dataproducten.

Artikel 11

Via dit artikel worden de doelstelling en opdrachten van de participatie-instelling voor de vernieuwing en verdieping van de participatie van kansengroepen (vandaag toegekend aan Demos) ondergebracht bij publiq. Het gaat concreet over het ondersteunen van netwerken vrijetijdsparticipatie, het ondersteunen en versterken van sociaal-participatieve praktijken binnen cultuur, jeugd en sport, en VRIJUIT.

Artikel 4 van het decreet tot structurele subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen dient om die reden aangepast te worden. Dit gebeurt op volgende wijze:

- Het ontwikkelen van expertise en trajecten in kader van de participatie van kansengroepen wordt toegevoegd als strategische doelstelling van publiq. Het eerste lid, eerste zin, wordt in die zin aangepast.

- De opdracht 'Opzetten van een systeem van financiële tegemoetkomingen om financiële drempels voor participatie aan cultuur, jeugdwerk of sport weg te werken' wordt opgenomen binnen het tweede lid, punt 2°, dat als volgt wordt gewijzigd: "zet publiek in op informatie- en communicatietechnologie, alsook op aanvullende strategieën in functie van de participatie van kansengroepen;".
- De opdrachten 'Ondersteuning bieden op het niveau van visie en methodes' en 'Faciliteren van samenwerkingsverbanden en concrete projecten' worden opgenomen door toevoeging van een punt 5° binnen het tweede lid. Deze nieuwe opdrachten worden gevat onder de noemer 'expertisecentrum voor vrijetijdsparticipatie van kansengroepen in cultuur, jeugd en sport'. Deze rol houdt volgende zaken in: (1) ondersteuning bieden op het niveau van visie en methodes; (2) het faciliteren van samenwerkingsverbanden en projecten. Dit omvat ook de ondersteuning en begeleiding van netwerken vrijetijdsparticipatie, en de ondersteuning van organisaties uit de cultuur, jeugd en sportsector bij de ontwikkeling en implementatie van een inclusief beleid ter bevordering van de participatie van kansengroepen.
- De opdracht 'Stimuleren en ontwikkelen van het maatschappelijke debat over de participatie van kansengroepen' wordt niet langer beschouwd als een aparte opdracht, maar vloeit automatisch voort uit de uitvoering van de andere opdrachten.

De corresponderende subsidielijnen voor deze participatie-instelling in het Participatiedecreet wordt geschrapt. Om bovenvermelde opdrachten uit te voeren, zullen de bijhorende budgetten worden overgezet naar het decreet tot structurele subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen.

Publiek en het Steunpunt Bovenlokale Cultuurwerking (thans OP/TIL) zullen de nodige samenwerkingsafspraken maken.

Artikel 12

Via dit artikel wordt een nieuw artikel 4/1 ingevoegd in het bovenvermelde decreet, waarbij de mogelijkheid wordt gecreëerd voor de Vlaamse Regering om subsidies toe te kennen aan publiek voor het beheren en doorontwikkelen van het UiTwisselingsplatform.

Voor een duurzame verankering van het UiTwisselingsplatform in de cultuursector werd een samenwerking opgestart met publiek. Publiek neemt de technische exploitatie van het UiTwisselingsplatform op vanaf 1 januari 2024, na afloop van het Relanceproject 'Doelgericht Digitaal Transformeren'. Voor de exploitatie in 2024 wordt vanuit de relancemiddelen 250.000 euro voorzien. De exploitatie vanaf 2025, en de bijhorende middelen die hiervoor voorzien dienen te worden, zal deel uitmaken van de begrotingsopmaak 2025.

In dit nieuwe artikel 4/1 worden ook een aantal principes opgelijst die publiek in acht moet nemen bij het uitvoeren van deze opdracht. Deze werden overgenomen uit de al vermeldde visienota waarin principes werden geformuleerd die richtinggevend zijn voor alle nieuwe ontwikkelingen in het digitale culturele ecosysteem, en bijgevolg dus ook voor het UiTwisselingsplatform.

publiek stimuleert gedeelde data:

publiek stimuleert een datagedreven beleid in de sector. Daarvoor werkt de organisatie volgens de strategie van de Vlaamse overheid rond digitale transformatie en passen de principes van de dienstverlenings- en datastrategie toe. Het uitgangspunt is dat de beschreven bouwstenen open, gestandaardiseerde en beschikbare data leveren – binnen de grenzen van de AVG, auteurs- of contractrechten en de gehanteerde verdienmodellen – die tussen verschillende systemen kunnen vloeien en waarop nieuwe processen kunnen ontwikkeld worden.

Om dat principe op een consequente manier toe te passen, moet er in de cultuursector een databeleid ontwikkeld en geoperationaliseerd worden. Daarin wordt ook rekening gehouden met strategieën om beperkt toegankelijke data te delen, complementair aan het open databeleid. Om dat te realiseren worden data op een gestandaardiseerde en machinaal leesbare manier uitwisselbaar gemaakt.

publiq werkt aan een gedeelde collectieve digitale infrastructuur:

publiq streeft naar breed inzetbare, participatief aangestuurde infrastructuur waarop culturele organisaties verder kunnen bouwen. Dat levert schaalvoordelen op, leidt tot ontzorging van operationele processen, biedt een basis voor open innovatie en faciliteert de creatie van unieke gegevensbronnen. De gedeelde infrastructuur is herbruikbaar en streeft interoperabiliteit na. Daarvoor ligt de focus op open sectorbouwstenen die in eerste instantie vormgegeven en beheerd worden door de kernspelers en die bedoeld zijn om schaalbare oplossingen aan te bieden ter ondersteuning van de cultuursector, en bij uitbreiding andere belanghebbenden. Het UiTwisselingsplatform is hier een eerste voorbeeld van.

publiq streeft naar vrije toegang tot de broncode, zodat andere (culturele) partijen hier verder op kunnen bouwen en eigen ontwikkelingen realiseren. De bouwstenen vormen de basis voor een shared service model om ontzorgend te werken bij ondersteunende activiteiten die gemeenschappelijk zijn voor de sector. De basisfilosofie daarbij is dat we voldoende schaalvoordelen nastreven zonder monopolies te stimuleren.

De uitbouw van collectieve dienstverleningen wordt geval per geval bekeken. publiq bekijkt ook steeds hoe de markt daarbij een actieve rol kan spelen. Voor deze open componenten en bouwstenen, die ook door andere culturele organisaties vormgegeven kunnen worden, gebruiken we de term 'basisinfrastructuur'. Die term heeft verschillende gelaagdheden en kan op verschillende niveaus van toepassing zijn. Het gaat daarbij niet alleen om de technologie en de architectuur die gebouwd moet worden om de processen te ondersteunen, maar ook om de organisatorische, financiële en kennis gerelateerde aspecten die ingevuld moeten worden.

publiq streeft een maximale meerwaarde na:

Bij elke ontwikkeling worden verschillende invalshoeken onderzocht. Hoe kan er meerwaarde gecreëerd worden voor de verschillende belanghebbenden van het ecosysteem? Hoe kan er een meerwaarde gecreëerd worden voor de verschillende belanghebbenden van het ecosysteem? Hoe kan de ervaring van de cultuurparticipatant verbeterd worden, welke voordelen biedt dat voor de cultuursector (alle deelsectoren) en wat kan dat betekenen voor andere beleidsdomeinen en de overheidsniveaus? Bij elk initiatief worden al deze elementen in kaart gebracht en moeten er weloverwogen keuzes gemaakt worden. Dat betekent niet dat elk initiatief steeds alle belanghebbenden zal bedienen, maar wel dat er bij elke keuze steeds goed moet worden nagedacht over de brede toepasbaarheid ervan

publiq hanteert publieke waarden:

In alle technologische ontwikkelingen hanteert publiq publieke waarden zoals duurzaamheid, soevereiniteit van gebruikers, betrouwbaarheid, openheid, diversiteit en transparantie. Dat doet publiq vanuit het principe dat publieke middelen een publiek doel dienen. Publiq werkt daarvoor een kader uit, waarbij het zicht inspireert op het Public Spaces-initiatief: dat propageert schrijft zich in in een nieuw digitaal ecosysteem, gebaseerd op publieke waarden, waarbij de gebruikers niet worden gezien als commerciële objecten of als bruikbare data, maar als gelijkwaardige partners, die een gezamenlijk publiek belang hebben.

Het tweede lid van het nieuwe artikel 4/1 heeft tot doel om de eventuele toekenning van een bijkomende subsidie te laten verlopen conform de procedures die gehanteerd worden voor de al bestaande subsidie aan publiq.

Artikel 13

Door deze wijzigingsbepaling wordt aan publiq, meemoo en Cultuurconnect de verplichting opgelegd om, in het kader van de opdrachten vermeld in het decreet van 23 juni 2023, uitsluitend samen te werken met samenwerkingsverbanden van lokale overheden als deze georganiseerd zijn in overeenstemming met de principes van regioconform samenwerken. Deze verplichting geldt niet wanneer deze samenwerkingsverbanden een uitzondering hebben verkregen met het oog op de vervulling van taken in het kader van het Bovenlokaal Cultuurdecreet of van het Cultureelerfgoeddecreet.

Artikel 14

Dit artikel voegt een nieuw artikel 15/1 toe aan het bovenvermelde decreet.

Dit artikel bevat in het algemeen bepalingen om de verwerking van persoonsgegevens door de betrokken organisaties in het kader van dit decreet conform te maken aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (Verordening (EU) 2016/679), hierna 'AVG', en artikel 22 van de Grondwet.

Dit artikel vormt de rechtsgrond waarop publiq zich kan beroepen bij het verwerken, uitwisselen, bekendmaken en bewaren van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van hun taken en verplichtingen onder dit decreet.

De verwerkingen van persoonsgegevens die conform artikel 15/1 worden uitgevoerd door publiq zijn gesteund op artikel 6, 1., c) van de AVG: voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust in.

'Geslacht' en 'Nationaliteit' vormen hier onderdeel vormen van de biografische gegevens van artiesten/uitvoerders die mogelijk vermeld worden in de omschrijving van evenementen die via het platform uitgewisseld worden. Deze gegevens worden enkel verwerkt wanneer het gaat over "personen die betrokken zijn bij de uitvoering van vrijetijdsactiviteiten" en dus niet wanneer het gaat over gebruikers van het platform, contactpersonen van organisaties, etc.

Gegevens over professionele output en expertise: dit betreft persoonsgegevens die betrekking hebben op het professionele verleden van betrokkenen. Het gaat dan bijvoorbeeld over eerdere ervaring in bepaalde sectoren, gepubliceerde werken, gerealiseerde professionele activiteiten, en alle andere gegevens waaruit de expertise en het professionele verleden van de betrokkene kan blijken. Deze gegevens worden verwerkt in het kader van de uitwisseling van informatie over vrijetijdsactiviteiten (vb. Bibliografie van een Auteur, prijzen gewonnen door een artiest, etc.).

De bewaartermijnen zijn gebaseerd op de algemene verjaringstermijn inzake persoonlijke rechtsvorderingen, die 10 jaar bedraagt (art. 2262bis). Gelet op deze algemene verjaringstermijn van 10 jaar is een bewaartermijn van 10 jaar verantwoord, gelet op eventuele geschillen die kunnen voortvloeien uit de verwerking van persoonsgegevens via het Uitwisselingsplatform.

Artikel 15

Door deze wijziging aan de overgangsbepaling opgenomen in artikel 23 van het decreet van 23 juni 2023 tot subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen, zal ook voor de taken die publiq vervult met betrekking tot het Uitwisselingsplatform een subsidie kunnen worden

toegekend voor één of twee jaar gedurende de eerste periode van twee jaar die loopt van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2025.

Artikel 16

Dit artikel heft het Participatiedecreet van 18 januari 2008 op.

Artikel 17

1° Vermits er in het kader van de optimalisatie- en heroriënteringsoefening van het decreet van 6 juli 2012 betreffende het Lokaal Cultuurbeleid nog geen definitieve beslissing is genomen voor de voorzieningen voor bijzondere doelgroepen (Luisterpuntbibliotheek, Zorgbib Rode Kruis-Vlaanderen, Transkript, Blindenzorg Licht en Liefde) wordt deze subsidielijn pas op 1 januari 2026 opgeheven. Tijdens deze periode kan een definitieve beslissing voor deze voorzieningen genomen worden.

2° Het decreet van 10 maart 2023 over de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk treedt in werking op 1 april 2024. Vandaar dat de wijziging aan dat decreet ook op die datum in werking treedt.

3° De overdracht van de taken van Demos naar publiek gebeurt na afloop van de huidige beleidsperiode van Demos, namelijk op 1 januari 2025.

4° De verplichting opgelegd om, in het kader van de opdrachten vermeld in het decreet van 23 juni 2023, uitsluitend samen te werken met samenwerkingsverbanden van lokale overheden die georganiseerd zijn in overeenstemming met de principes van regioconform samenwerken gaat in op 1 januari 2027. Deze datum werd gekozen omdat vanaf deze datum de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die subsidies ontvangen in het kader van het Bovenlokaal Cultuurdecreet of het Cultureelerfgoeddecreet in overeenstemming met de principes van regioconform samenwerken dienen te worden georganiseerd.

Artikel 18

Door dit artikel kan het toezicht worden uitgeoefend op de subsidies die overeenkomstig deze artikelen werden verleend.

Artikel 19

Dit artikel voorziet in de rechtsgrond om Samen vzw die als expertisevereniging in het kader van het Participatiedecreet van 18 januari 2008 gesubsidieerd wordt, nog tot en met 31 december 2024 te subsidiëren. De overheveling naar het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken gebeurt op 1 januari 2025.

Artikel 20

Vermits er in het kader van de optimalisatie- en heroriënteringsoefening van het Participatiedecreet van 18 januari 2008 nog geen definitieve beslissing is genomen voor de gevangenisbibliotheken, wordt deze subsidielijn pas op 1 januari 2026 opgeheven. Tijdens deze periode kan een definitieve beslissing voor deze bibliotheken genomen worden.

Artikel 21

Vermits er in het kader van de optimalisatie- en heroriënteringsoefening van het decreet van 6 juli 2012 betreffende het Lokaal Cultuurbeleid nog geen definitieve beslissing is genomen voor de voorzieningen voor bijzondere doelgroepen (Luisterpuntbibliotheek, Zorgbib Rode Kruis-Vlaanderen, Transkript, Blindenzorg Licht en Liefde) wordt deze subsidielijn pas op 1 januari 2026 opgeheven. Tijdens deze periode kan een definitieve beslissing voor deze voorzieningen genomen worden. Vandaar dat de voormelde organisaties hun meerjarenplannen en overeenkomsten beperken tot deze periode.

Artikel 22

Vanaf 2025 wordt de taak en bijhorende subsidie die voorheen toekwam aan Demos als expertisecentrum voor vrijetijdsparticipatie van kansengroepen in cultuur, jeugd en sport overgedragen aan publiek. De uitgebreidere invulling van de taak 'opzetten van een systeem van financiële tegemoetkomingen om financiële drempels voor participatie aan cultuur, jeugdwerk of sport weg te werken' betreft de integratie van Vrijuit in het instrumentarium dat door publiek uitgebouwd wordt. Deze taak is gevat onder artikel 4, tweede lid 2°, van het decreet van 23 juni 2023 tot subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen. Daarnaast betreft dit ook nieuwe taken zoals omschreven in het door artikel 10 van het voorliggende ontwerp ingevoegde artikel 4, tweede lid 5° van het decreet van 23 juni 2023 tot subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen.

Aangezien 2025 het tweede en laatste jaar is van de eerste beleidsperiode van publiek in het decreet van 23 juni 2023 tot subsidiëring van kernorganisaties om de digitale transformatie van de cultuursector aan te sturen, bevat dit artikel een overgangsbepaling waarin wordt geregeld hoe deze subsidie wordt bepaald voor het jaar 2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management,

Jan JAMBON